Meander

4 - 2014

12de jaargang nr. 4 okt-nov-dec 2014

Natuur rond Schelde, Leie en Zwalm

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

INHOUD EN COLOFON

- 3 Beste natuurvrienden
- 4 Kruipertje: levend en wel teruggevonden
- 8 Een ringetje om de poot …
- 10 Is heel Vlaanderen in een bordeel veranderd?
- 11 Paarse wespenorchis in Vlaanderen
- 12 Broedpogingen bruine kiekendief mislukken
- 14 Zo d'ouden zongen, zo…
- 16 De 'Groote Oorlog' en biodiversiteit
- 18 Bergeend 6098958
- 19 Kalender oktober-januari
- 23 Natuurpuntreis 2015
- 24 Bijzondere vogelwaarnemingen juni-augustus
- 26 De Mediawatcher
- 29 Orpheusspotvogel, nieuwe broedvogel
- 30 Hallo Ello?
- 30 Een Malaiseval in Vallei van de Zeverenbeek
- 31 Fruitboomactie 2014
- 32 IHD-overlegproces uitgesteld
- 32 Najaarshappening: fruit en groen in je buurt
- 33 De Natuurpunt kalender en Familie agenda
- 34 Natuurwaardeverkenner
- 34 Pesticiden in Herzele
- 35 Natuurpunt reizen
- 35 Boekbesprekingen
- 37 'Natuur als goede buur' campagne
- 37 Nieuwe milieuraad in Nazareth: oproep
- 38 We delen in de rouw van
- 38 De natuur in jouw testament
- 39 Gedenksteen Marcel Nachtergaele
- 39 Winteravond in Heurne
- 40 Winteravonden in Heurne

Inhoud

Teksten voor Meander van januari, april, juli en oktober moeten de redactie bereiken vóór respectievelijk 10 december, 10 maart, 10 juni en 10 september

Natuurinbreuken? Bel: 09/276.20.00 of natuurinspectie.ovl.anb@vlaanderen.be

natuurpunt

is een brede beweging waarin duizenden geëngageerde vrijwilligers, in afdelingen en werkgroepen, elk hun verantwoordelijkheid opnemen voor het behoud van de natuur in Vlaanderen. De vereniging wil het beleid en het behoud, de educatie en de studie van de natuur mede vorm geven.
T.: 015/29.72.20
www.natuurpunt.be

Lidmaatschap

Je wordt lid door 24 euro te storten op rek: BE17 2300 0442 3321 van Natuurpunt, Coxiestraat 11, 2800 Mechelen, of op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot, Gampelaeredreef 67 te 9800 Deinze, 09/386.38.95; arsene.benoot@skynet.be.
Zij verzorgen de ledenadministratie van alle afdelingen (zie verder) van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* behalve van Zwalmvallei.
Ledenadministratie Zwalmvallei: Koen Gintelenberg, Poorterij 15, 9660 Brakel, 055/60.45.21, koen.gintelenberg@telenet.be.

natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*

Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus* omvat volgende steden/gemeenten: Brakel (zonder Everbeek en Parike), Deinze, Herzele, Horebeke, Kluisbergen, Kruishoutem, Maarkedal, Nazareth, Oudenaarde, Ronse, Sint-Lievens-Houtem, Wortegem-Petegem, Zingem, Zottegem, Zulte (alleen Olsene en Machelen) en Zwalm.

http://vlaamseardennenplus.be

Contactpersonen

Regio: Vlaamse Ardennen *plus*
• Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Peter Breyne 09/384.73.08
peter.breyne@inbo.be

Websites en Flits

dominiek.decleyre@gmail.com
http://www.facebook.com/np.vaplus
http://vlaamseardennenplus.be
http://issuu.com/vlaamseardennenplus/docs

Afdelingen

• Deinze *plus*
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Groot Zingem
Eddy Van Den Abeele
09/384.43.54
ed.vandenabeele@skynet.be
• Herzele
Mieke Denneguin
0473/95.74.02
Mieke.Dennequin@electrabel.com
• Oudenaarde *plus*
Alexander Van Braeckel
0473/854562
alexander.tine@telenet.be
• Ronse
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Schelde-Leie
Jacques Vanheuverswyn 09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Sint-Lievens-Houtem
Erwin Declercq 09/282.06.70
erwin.declercq@hubkaho.be
• Vlaamse Ardennen
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Zwalmvallei
Jan François 09/361.03.00
jan.francois@telenet.be

Kernen

• Rondom Burreken
Filip Hebbrecht 055/49.55.63
filip.hebbrecht@telenet.be
• Werkgroep Bos t'Ename
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be

Werkgroepen

• Invertebraten (Lampyris)
Gerda Achtergaele 055/60.35.09
g.achtergaele@telenet.be
• Paddenstoelen
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Planten
Henk Coudenys
coudenys.henk@belgacom.net
• Vogels
Paul Vandenbulcke 055/49.60.12
paul@vwg-vlaamseardennenplus.be
• Zoogdieren
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be

Limoniet

• Jo Packet 0499/59.32.57
jo.leenpacket@gmail.com

Reservaten met projectnummer

Giften voor reservaten zijn fiscaal aftrekbaar vanaf 40 euro en stort je op rek. nr. BE56 2930 2120 7588 van Natuurpunt met vermelding van het projectnummer:

• Algemeen reservatenfonds Vlaamse Ardennen *plus* 6699
• Bois Joly 6625
Patrick Alexander
patrick.alexander@scarlet.be
• Bos t'Ename-Volkegembos 6121
Guido Tack 0474/90.02.30
guido.tack1@telenet.be
• Bovenlopen Zwalm 6142
Heidi Demolder 055/42.16.45
heidi.demolder@inbo.be
• Burreken 6602
Dirk Criel
dirkcriel@skynet.be
• Dikkelvenne
Jacques Vanheuverswyn
09/324.09.42
jacques.vanheuverswyn@telenet.be
• Duivenbos 6632
De Neve Johan 054/50.18.59
natuur.herzele@scarlet.be
• Feelbos-Kalkoven 6185
Lucien Vanden Daele
055/38.70.54
• Grootmeers 6650
André Vandecapelle
0498/45.93.42
andre.vandecapelle@skynet.be
• Heurnemeersen 6063
Gerard Mornie
gerard.mornie@pandora.be
• Kordaelbos 6605
Lieven Kinds 09/383.71.39
lieven.kinds@scarlet.be
• Langemeersen 6076
Alexander Van Braeckel
0473/85.45.62
alexander.tine@telenet.be
• Leiemeersen van Astene en Bachte 6109
Koen Houthoofd 09/328.11.08
koen.houthoofd@ugent.be
• Maarkebeekvallei 6670
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Middenloop Zwalm 6160
Chris Nuyens
chris_nuyens@telenet.be
• Munkbosbeekvallei 6151
Laurent Flostroy 0498/67.71.09
laurent.flostroy@pandora.be
• Nukerkebos-Bosheide 6641
Guy Cammaert
karien.maes@pandora.be
• Paddenbroek
Thijs Lietaer 0473/58.17.14
thijs.lietaer@telenet.be
• Parkbos-Uilenbroek 6136
Dominiek Decleyre
dominiek.decleyre@gmail.com
• Perlinkbeekvallei 6204
Gert Govaerts 09/324.50.51
gert.govaerts@telenet.be
• Pyreneeën-Tombele 6667
Philippe Moreaux 0476/49.24.61
moreauxphilippe1951@gmail.com
• Rooigembeekvallei 6669
Gunther Groenez 0486/16.74.30
gunther.groenez@pandora.be
• Vuilbroek 6126
Eddy Saveyn 09/380.03.00
eddy.saveyn@gmail.com
• Wijmier 6141
Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Vallei van de Zeverenbeek 6082
Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Meander

is het driemaandelijks regionaal tijdschrift voor leden uit de regio Vlaamse Ardennen *plus*.

Natuurpunt-leden die wonen buiten de regio kunnen Meander ontvangen mits een jaarlijkse bijdrage van 7,5 euro op rekening BE49 3900 6213 0171 van Arsène en Yvette Benoot (zie ook onder 'lidmaatschap')

Redactie

• Jo Buysse 09/385.52.89
jozef.buysse@scarlet.be
• Johan Cosijn 055/30.98.10
johan.cosijn@telenet.be
• Norbert Desmet 0494/65.33.91
desmetnorbert@hotmail.com
• Rik Desmet 09/386.46.63
desmet.rik@scarlet.be

Kalenderverantwoordelijke

Filip Keirse 055/38.78.83
filip.keirse@skynet.be

Verzending Meander

Arsène en Yvette Benoot
09/386.38.95;
arsene.benoot@skynet.be.

Kaftfoto: prachtvlamhoed door Jo Buysse

Lay-out: Jo Buysse.

Oplage: 3150.

Druk: Drukkerij Graphius, Gent. Papier: Cyclusprint 90 g 100 % kringloop. Gedrukt met plantaardige inkten en oplosmiddelen.

Beste Natuurvrienden

Rik Desmet

September en, ondanks de zomerse temperatuur, hangt de herfst voelbaar in de lucht. De roodborstjes uit het noorden hebben zich weer in de tuin geïnstalleerd, 's nachts hoor je de geluidjes van de overvliegende lijsters, vinken trekken 's morgens over, overdag zoeken kleine groepjes boerenzwaluwen het zuiden op, de dagen worden korter met ijle nevel 's morgens en 's avonds, atalanta's doen zich te goed aan het rottend fruit… Weer is een cirkel bijna rond. Zoals Yevgueni het zingt: "niet de tijd zelf gaat steeds sneller maar de jaren…" We maken ons op voor een nieuwe herfst en winter met elk hun eigen natuurbeleving.

We hopen dat iedereen een deugddoende vakantie achter de rug heeft en wat rust en natuurbeleving heeft kunnen tanken. Aan een reis hou je soms een magische plek over, een plek waar je naar terug wilt, een plek die een bijzondere indruk maakte, een plaats waar je met weemoed aan terugdenkt in onze grauwere oorden.

Door het gemis van beleving van, en verwondering in de natuur zien mensen vaak de noodzaak niet om zich in te zetten voor het behoud van de natuur. Wie zelf een magisch plekje in gedachten heeft wil zich graag ook verder engageren voor het behoud van dergelijke plekjes. Misschien zou 'magisch plekje' dan ook beter staan op de bordjes in de gebieden van Natuurpunt, dit ter vervanging van de bordjes 'gevoelig plekje'.

In Bos t'Ename, één van onze belangrijkste natuurgebieden, werd met de vondst van de paarse wespenorchis bewezen dat er ook in onze streek heus nog wel ontdekkingen te doen zijn. Laten we er ons anderzijds maar voor hoeden om met de manie voor competitielijstjes niet in de val van de economische logica te trappen: enkel meer is goed.

Dat het niet altijd nodig is om ver op reis te trekken bewijst de tekst over Daniël Packet in dit nummer. In alle stilte verzette hij bergen werk en vond in de natuur en in zijn prachtige tuin, de voldoening die we allemaal nastreven. Ter ere van Marcel Nachtergaele, een andere pionier, verrees in het Bos Ter Rijst een steen, een Balegemse zandsteen, als teken van duurzame verankering van onze natuurvereniging in de streek.

De herdenking van de Groote Oorlog is niet uit het nieuws weg te branden, leed dreigt soms commerce te worden. Duitse soldaten werden op 'onze' Koppenberg getraind om in 'mijn' Argonne te gaan vechten. Hier en daar lees je in de dagboeken van de soldaten, naast de gruwel, ook iets over hoe een vleugje natuur troost bood, een leeuwerik die zingend opstijgt uit het desolate niemandsland in een schaars moment van stilte, een klucht patrijzen… Hét symbool is natuurlijk de klaproos, "In Flanders Fields the poppy's blow…". Deze klaproos kreeg dan wel een afbeelding op een herdenkingsmunt van 2 € maar is, samen met de andere zogenaamde 'stakkers van de akkers' nagenoeg uit ons uitgeperst landbouwland verdwenen. Voor wat vroeger algemeen was, veldleeuwerik, zomertortel, boerenzwaluw, weerklinkt nu de Last Post.

Natuurpunt telt ondertussen 90 000 leden en meer dan ooit is het nodig om onze stem te laten horen. Het is crisis en elk nieuwtje over de economische groei klinkt als een doodsbericht. We staren ons nog altijd blind op dat heilige woord groei en zijn nooit tevreden met wat we hebben, maar ook aan groei zijn er nu eenmaal grenzen.

Bij crisis lijkt het wel of natuur enkel een luxegoed is waarop bespaard kan worden. Niets is minder waar, natuur is er broodnodig, niet enkel voor ons welzijn maar ook voor het welzijn van wie na ons komt.

De berichten van de VN de voorbije zomer over de klimaatverandering zijn nog maar eens ronduit desastreus. Zoals een kikker in steeds warmer wordend water gewoon blijft zitten, zo blijven veel politiekers onbewogen, de crisis weet je wel,... "Enkel als de economie aanzwengelt zullen we reageren…" En dat terwijl net de strijd tegen de CO_2 zo veel economische kansen biedt.

In België zoeken we ons heil nog maar eens in de kernenergie. Eén partij zou zelfs graag nog een extra kerncentrale bouwen. Don Quichottes die vechten tegen windmolens, hoe zou dat in het Latijn klinken?

Het Vlaams verenigingsleven dreigt klappen te krijgen, op subsidies voor aankoop van natuurgebieden wordt beknibbeld. Grond aankopen blijft echter de enige echte duurzame manier om natuur te beschermen en te ontwikkelen. Tijd om nu op het einde van het jaar nog een gift te doen. Uw geld wordt goed besteed. Je mag je dan, met terechte fierheid, mede-eigenaar van de natuur – en wie weet je eigen magische plek - in Vlaanderen voelen!

Er wachten ons zware discussies over de Instandhoudingsdoelen of IHD, een onderwerp dat dreigt zo ingewikkeld te worden dat je het als gewone vrijwilliger erg lastig krijgt om te volgen. Andere partijen in deze discussies lijken daarbij soms beter voorbereid en laten zich meer horen. Aan ons om de stem van 90 000 leden te laten horen.

We proberen jullie in Meander over al deze zaken zo goed mogelijk op de hoogte te houden. Uiteraard moeten we er ons voor hoeden om niet al te zeer in negativisme te vervallen, maar er is in de natuur gelukkig ook nog leuk nieuws te rapen en ook dat kan je in ons tijdschrift lezen!

Kruipertje: levend en wel teruggevonden

Gilbert De Ghesquière

Misschien schrok u even, toen u op pagina 35 van de vorige Meander het overlijdensbericht las van het 'kruipertje' dat in 'kilometerhok D2-48-44' was uitgestorven. Wat bedoeld was als een grappig mailtje, werd door een (zet)duiveltje te kijk gezet voor het hele meanderende zuiden van onze provincie. U hebt er waarschijnlijk geen snars van begrepen. We zijn u dus een verklaring schuldig. Want zoals vaak gebeurt met cryptische geheimzinnigheden, bevatten ze een kern van waarachtigheid.

Kruipertje of muizengerst *foto: Gilbert De Ghesquière*

Het kruipertje: u kent de plant misschien nog uit uw kindertijd? Stop de aar onder de trui van een nietsvermoedende kleuter, en ze zal op eigen kracht rondkruipen tot ze weer ergens te voorschijn komt, of totdat u moet ingrijpen om een huilbui te stelpen. Onze voorouders vonden dat een leuk spelletje, vandaag heet dit kindermishandeling.

Indien u met dit sympathieke gras dan toch een emotionele band had opgebouwd, stellen we u graag gerust: het kruipertje is nooit in gevaar geweest. Het is een 'tredplant', die het kan uithouden op plekken die door de mens of zijn machines keer op keer verstoord worden. Ook bekend als 'muizengerst', komt het in grote delen van West-, Midden- en Zuid-Europa wijd verspreid voor. In de Flora Databank (1) krijgt *Hordeum murinum* een KFK-waarde -'KilometerhokFrequentieKlasse'- van 9 op een schaal tot 10. Dit betekent dat het kruipertje zeer algemeen voorkomt. Een KFK waarde van 10 staat voor 'uiterst algemeen'. Maar waarom zou het kruipertje dan uitgestorven zijn in hok D2-48-44, en waar ergens binnen de plantvriendelijke regio Vlaamse Ardennen *plus* zou zich zo'n barre woestijn kunnen bevinden?

Om dit te begrijpen moeten we u verder inwijden in de geheimen van de planteninventarisatie. U had intussen al begrepen dat Vlaanderen is opgedeeld in duizenden kwartier- of kilometerhokken (voor 1972 rekende men met uurhokken, daarin passen vier kwartier- of kilometerhokken). Binnen die hokken lopen al tientallen jaren botanisten rond, uitgerust met flora's en loepes, die de namen van plantjes noteren en de streeplijsten bezorgen aan het INBO (Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek). Of ze -tegenwoordig kan dat- zelf invoeren in de centrale databank. Op die manier wordt de 'Atlas van Vlaanderen en het Brussels Gewest' samengesteld (2). Die is af en toe in boekvorm te verkrijgen (jongste uitgave 2006). Maar een deel van de informatie kan ook online worden geraadpleegd bij de Flora Databank (1): interessante informatie per soort, maar ook welke soorten werden waargenomen binnen één bepaald kilometerhok.

Nu bestaat er ook een 'Regionale plantenatlas Schelde-Leie' (uitgave 2003) (4). Bij de opmaak daarvan stelde men vast dat sommige hokken iets te weinig bestudeerd waren. Dat werd sindsdien al ruim goedgemaakt, maar toch kwam er dit voorjaar een oproep om enkele 'zwarte tetrades' grondiger te inventariseren, d.w.z. uurhokken waarin sedert 1990 geen 100 soorten gemeld werden. 'Tetrade', een 'vierheid', omdat een uurhok vier kilometerhokken telt, en 'zwart', vanwege de behoefte om inventarisatielicht te brengen in de duisternis (3).

Via mailtjes werden er vrijwilligers gevraagd om zo'n 'zwarte tetrade' te adopteren. En omdat wij (Jo Buysse en ik) toevallig in zo'n zwart hok wonen, besloten we om het lot te tarten en onze botanische reputatie op het spel te zetten: we adopteerden het uurhok D2-48. De vier kilometerhokken luisteren braaf naar de namen D2-48-41, D2-48-42, D2-48-43 en D2-48-44.

Waar liggen die hokken dan, vraagt u? Het traditionele antwoord is: "vraag het aan Karel" (4). Deze veteraan onder de Vlaamse botanisten kan u haarfijn uitleggen hoe u met meetlat en potlood

zelf vierkante kilometertjes kunt tekenen op een stafkaart, en die hokjes kunt voorzien van de gepaste cijfercode. U hebt dus geen Turingmachine nodig om uw eigen kilometerhok te ontdekken. U kunt het aan Karel vragen... of aan Google Earth (zie hieronder: **'een wegwijzer naar mijn hok'**).

Een wegwijzer naar mijn hok: Google Earth

Om Google Earth binnen te halen en te gebruiken heb je een PC nodig met een snelle internetverbinding. Wie het nog niet kent leest misschien best eerst het Wikipedia-artikel (http://nl.wikipedia.org/wiki/Google_Earth). Je kan het gratis downloaden en installeren (http://www.google.be/intl/nl/earth/download/ge/agree.html).

Google Earth werkt met lagen die boven de grondlaag met de satellietfoto's gelegd worden. Er bestaat een laag met een raster van kilometerhokken. Vooraleer je dat binnenhaalt zoek je best eerst je eigen woonplaats op. Met een beetje moeite vind je je eigen huis terug. Je kan het markeren met een geel pinnetje (plaatsmarkering): de naam die je geeft (bv. 'Ons huis') verschijnt in het linkervenster onder 'Mijn plaatsen'". Zet daar je muisknop op 'Ons huis', selecteer bovenaan de knop 'Weergave' en kies dan 'Dit instellen als mijn startlocatie'. Elke keer je Google Earth opent vlieg je pijlsnel naar je eigen huis...

Het **raster met de kilometerhokken** is te vinden op de site van de Plantenwerkgroep Flo.Wer (**http://www.plantenwerkgroep.be/index.php?view=1&page=links**). Onder de titel 'IFBL-rasters en positiebepaling op het internet' staat in de vijfde regel: 'Gezipt bestand met Ifbl-kwartierhokken voor Vlaanderen: **ifbl_kwart_vlaanderen.zip**'. U kunt dit zip-bestand binnenhalen en opslaan op je PC. Dubbelklikken (in Verkenner) op dat zip-bestand zorgt ervoor dat het uitgepakt wordt in een veel groter kml-bestand: 'IFBL_kwart_vlaanderen.kml' (meer dan 16 MB). Wanneer je daarop (in Verkenner) dubbelklikt opent Google Earth en verschijnt het rode raster. Bij het sluiten van Google Earth antwoord je positief op de vraag om het op te slaan.

Wanneer je inzoomt op het hok dat je wenst (bv. waar je woont) dan zie je de grenzen van het hok. Midden in het rode hok staat de rode code die je nodig hebt voor de floradatabank: noteer ze. Je kan het raster en codes kwijtraken door af te vinken in het venster aan de linkerkant bij 'IFBL_kwart_WGS84'.

Voorbeeld van Google Earth met IFBL-raster. Centraal onderaan 'ons hok' D2-48-44 in Nazareth

Het uurhok D2-48 ligt helemaal rechts op de stafkaart Dentergem-Deinze, en omvat de halve dorpskern van Nazareth, evenals de helft van de dreven en het kasteelpark, en gaat in oostelijke richting tot net voorbij het station van Eke-Nazareth. Het gaat hoofdzakelijk om landbouw- en woongebied. In de vier kilometerhokken werden tussen 1972 en 2013 respectievelijk 164, 144, 134 en 155 plantensoorten genoteerd. Onder de 155 soorten in hok D2-48-44 bevond zich ooit het kruipertje. Tussen 1972 en 2013 werden er 15 maal data ingevoerd voor dit hok. Minstens tweemaal werd er muizengerst gevonden.

Wel, vraagt u, hoe weet u dat zo precies? Wel, zeggen wij, dat vertelt u de Flora Databank. U kunt van elk hok online een lijst opvragen (zie hieronder: '**wat groeit er in mijn hok?**').

floradatabanklijst een streeplijst gedistilleerd, die we konden gebruiken voor onze waarnemingen in het veld. We hebben in een MS Excelbestand de uurhokwaarnemingen en de dubbel voorkomende kilometerhokwaarnemingen verwijderd. Door abstractie te maken van de ondersoorten verkregen we voor 'hok 44' een lijst met 155 soorten, hetgeen overeenkomt met het aantal vermeld in de lijst van de databank. Eind maart begonnen we samen met Henk Coudenys aan de veldverkenning: dat ging vlot. Op onze veldtochten zonder Henk moesten we geregeld de flora te voorschijn halen om 'moeilijke soorten' op naam te brengen: telkens weer een leerzame oefening.
Omdat we beiden in 'hok 44' wonen hebben we dit tot nu toe het best onderzocht, vaak op ons eentje,

Wat groeit er in mijn hok?

Ga naar de site van de Flora Databank: http://flora.inbo.be//Pages/Common/ReportSearchCriteriaPage.aspx?ReportName=VaatplantenPerGebied.
Je krijgt een scherm met zoekcriteria. Als je bij beginjaar '2014' laat staan krijg je een lege lijst. Vul hier in: '1972'. Bij eindjaar laat je '2014' staan. Selecteer het gewenste kilometerhok, of tik de code van het hok in in het grote veld onder het hok 'eindjaar'. Klik op 'open rapport', even geduld, het duurt wel even voor je 'VaatplantenperGebied.xls' kan opslaan. Je geeft het bestand best een andere naam (bijvoorbeeld met de code van het hok), want elke keer als je een rapport opvraagt is de naam dezelfde en dan riskeer je de bestaande bestanden op je PC te overschrijven.

Bovenaan de lijst staat o.m. het aantal soorten. In de lijst staan verschillende soorten meerdere keren vermeld, omdat er in die periode meerdere opnames gebeurd zijn.
Bij sommige soorten staan ook ondersoorten vermeld, of ook nog eens een 'groep' (bv. paardenbloem, waaronder een 'zwerm' van microsoorten schuilgaat). Dat komt omdat bij sommige inventarisaties van een plant de ene keer de soort, de andere keer een ondersoort en een andere keer de groep ingegeven werd. In de telling van het aantal soorten worden al die notaties maar één keer geteld.

Het aantal ingaves is ook bovenaan de lijst te vinden onder 'aantal waarnemingen'. De ene keer zal dat een lange lijst geweest zijn (bv. inventarisatie van het hele kilometerhok door een plantenwerkgroep), een andere keer kan er door iemand één enkele zeldzame soort zijn ingegeven.

Voor we aan de inventarisatie van onze hokken begonnen, vroegen we de lijsten op. In elk van die lijsten wordt ook informatie gegeven over de tijd toen er alleen maar met uurhokken werd gerekend: de eerste waarneming voor ons uurhok dateert van 1851. In 1855 kwam er blijkbaar nog klein blaasjeskruid in voor. Maar wij waren geïnteresseerd in de soorten die sinds 1972 waren waargenomen. Zouden we die kunnen terugvinden? En zouden we vandaag nog meer soorten aantreffen dan in die eerder doorgegeven waarnemingen?

Voor twee hokken (43 en 44) hebben we uit de te voet of met de fiets. Soms gingen we op zoek naar soorten die in het verleden waren aangetroffen maar die we nog niet te zien kregen. Op 9 juni was het kruipertje nog niet opgedoken. Een paar weken later konden we er niet meer naast kijken. Op dit ogenblik missen we nog 18 van de 155 (tussen 1972 en 2002) waargenomen soorten. Maar grote delen van onze vierkante kilometer blijken niet toegankelijk: in woonwijken en achtertuinen blijft heel wat verborgen. Weiden, privé-bosjes, private wegen en hysterische honden dulden geen plantenkijkers. Op het akkerland overheerst de maïs, zodat het

Liggend hertshooi

zicht op sommige houtkanten en beken belemmerd wordt. Misschien groeit daar juist reuzenbalsemien of bitterzoet? Papegaaienkruid en wilgenroosje vonden we niet terug. We zochten vruchteloos naar amandelwilg, liggend hertshooi en valse salie. We hopen nog heggendoornzaad aan te treffen.

Maar we vonden intussen wel honderd 'nieuwe soorten': op dit ogenblik hebben we 255 soorten geteld, waarvan we er 40 als 'adventief' beschouwen: planten die uit een tuin ontsnapt zijn, en op eigen houtje of zaadje een paar meter afstand overbrugd hebben, of die door overwoekerde tuiniers in een berm of gracht verweesd werden achtergelaten. Van de 255 soorten zijn er 215 als inheems of ingeburgerd te noteren. In 'hok 44' groeit er één rodelijstsoort, die werd in 2013 ontdekt: het zeldzame 'hartgespan'.

We moeten onze lijsten van hokken 43 en 44 nog eens afchecken met Henk, want die is ook wel eens op zijn eentje op stap geweest. Hij zorgt er dan voor dat 'de lijsten van 2014' bij de Flora Databank wordt ingevoerd. Dat is dan al een halve 'zwarte tetrade' minder.

Voetnoten

- 1) Flora Databank. Site: http://flora.inbo.be//Pages/Common/Default.aspx
- 2) Atlas van de Flora van Vlaanderen en het Brussels gewest. http://www.inbo.be/content/page.asp?pid=FLO_atlas
- 3) Van 'tetrade' is het maar een kleine stap naar 'triade', waarachter een Chinese misdaadorganisatie schuilgaat... die misschien wel overweg kan met opiaten, maar niets kan beginnen met de denkbeeldige murinumaten uit ons kruipertje. We hebben 'in onze tijd' teveel avonturen van Nero gelezen...
- 4) Karel De Waele, onder meer auteur, samen met Paul Haustraete en Xavier Coppens, van 'Flora van de Vlaamse Ardennen', de regionale plantenatlas Schelde-Leie die de periode 1972-2002 omvat.

ONTDEK ONZE VERNIEUWDE RANGE

Ecover bestaat 35 jaar en dat moeten we vieren. Als ecologische pionier lanceerden we het eerste wasmiddel zonder fosfaten en de eerste volledig hernieuwbare oppervlakte-actieve stof op basis van natuurlijke ingrediënten. Vandaag zijn we de grootste producent van ecologische was- en reinigingsmiddelen in Europa en stoppen we onze producten in een blits nieuw jasje.

Ontdek onze vernieuwde verpakking op www.ecover.com of volg ons op

- Nieuwe ecologische verpakking op basis van suikerriet en gerecycleerd plastiek.
- Nieuw en oogverblindend design.
- Doeltreffende producten dankzij slimme wetenschap.
- Grensverleggend groen.

ecover
Get nature on your side.

Een ringetje om de poot …

Norbert Desmet en Thijs Lietaer

31 augustus, een zondag voor vroege vogels: om 7 u verzamelden een 15 geïnteresseerden in het Paddenbroek te Kluisbergen. Het doel was zicht krijgen op het verloop van de 'onzichtbare' vogeltrek, om het wat raar te omschrijven. Immers wat allemaal in de met zorg opgestelde netten terechtkomt in de heel vroege ochtend is op zijn minst merkwaardig te noemen. Je kan dan al een hele voormiddag de lucht afkijken, maar de soorten van deze morgen zal je niet of nauwelijks op het lijstje krijgen. Na wat uitleg over het gebied, ondertussen erkend natuurreservaat, werden de netten geïnspecteerd. Er gaat daar veel werk aan vooraf de avond voordien en de deelnemers keken wel verwonderd op van heel de installatie, op 'scherp' gezet in het donker rond 6 uur.

De netten stonden erg strategisch opgesteld tussen het riet en bij wilgen en elzenstruiken en er was resultaat! Veel vogels trekken 's nachts en bij het ochtendgloren komen ze naar beneden in geschikte biotopen om daar voedsel te zoeken. Afhankelijk van het weer zijn ze soms dezelfde avond al weer weg maar sommige blijven een paar dagen 'opvetten' om dan te kunnen verder trekken. Dit illustreert nog eens het belang van kleine of grote stapstenen in de vorm van reservaten. Het Paddenbroek is 'maar' 14 ha groot maar wat daar naar beneden komt…

Op de ringplaats *foto: Karel en Emma Sabbe*

Drie ervaren ringers halen de vogels uit de netten waarna ze naar de ringplaats gebracht worden. Daar krijgen ze vakkundig een ringetje op maat om de poot, ringen van het KBIN, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, waar ook alle gegevens terechtkomen, ook van hervangsten. De afwisseling en bijhorende spanning is steeds groot omdat men moeilijk kan voorspellen welke soorten er die morgen zullen te zien zijn. Deze morgen waren de draaihals en de ijsvogel de uitblinkers,

Soort	Ringplaats	Plaats terugmelding	Afstand (km)	Tijd
Kleine karekiet	Berchem	Kortezubi, Spanje	957	0j 0m 12d
Kleine karekiet	Berchem	Motril, Spanje	1661	0j 0m 21d
Rietzanger	Berchem	Mont-Manet, Frankrijk	431	0j 0m 5d
Rietzanger	Berchem	Loire-Atlantique, Frankrijk	565	0j 0m 14d
Rietzanger	Berchem	Loire-Atlantique, Frankrijk	565	0j 11m 12d
Kleine karekiet	Kennemerduinen, Nederland	Berchem	196	0j 0m 6d
Rietzanger	Ooijse Graaf, Nederland	Berchem	212	0j 0m 10d
Rietzanger	Rogaland, Noorwegen	Berchem	905	0j 0m 25d
Rietgors	Groningen, Nederland	Berchem	344	2j 7m 18d
Rietgors	Skane, Zweden	Berchem	861	7j 1m 24d
Rietgors	Hamnen, Zweden	Berchem	1664	0j 1m 1d
Kleine karekiet	Dolnoslaskie, Polen	Berchem	993	0j 0m 29d
Tuinfluiter	La Neuville, Frankrijk	Berchem	45	0j 10m 14d
Koolmees	Haut-Rhin, Frankrijk	Berchem	444	2j 0m 8d
Kokmeeuw	Jekabpils, Letland	Berchem	1624	2j 7m 20d
Fitis	Ottenby, Zweden	Berchem	1052	0j 0m 10d

maar de totaalscore viel stil op 138 ex. in 15 soorten. We geven ze jullie op een rijtje: 55 zwartkoppen, 32 kleine karekieten, 13 grasmussen, 11 rietzangers, 3 fitissen, 2 tuinfluiters en 2 bosrietzangers met ook heggenmus, winterkoning, merel, pimpel, koolmees en tjiftjaf. Alleen al de ervaring om al die vogels even uit de hand te kunnen bekijken is al de moeite waard, iedereen content. Maar wat meer is: je krijgt er zicht op de trek, de zwartkop als voorbeeld. Op 17 aug. waren dat er 12, op 31 aug. reeds 55 en op 3 sept. 91! Ondertussen daalt het aantal rietvogels gestaag want die trekken al vroeger goed door. De vogelringers weten dat beter dan wie ook want zelden krijgen ze meerdere keren dezelfde geringde vogel in de netten, de nacht voert steeds nieuwe voorraad aan uit het noorden…

Draaihals *foto: Dimitri Muylle*

Andere merkwaardigheid is dat bv. de draaihals als soort daar ook verleden jaar rond dezelfde periode geringd werd terwijl zo een moerassig stuk nu niet bepaald zijn voorkeurbiotoop is. Voedsel op trek is levensbelangrijk, vandaar is het allicht gunstiger even neer te komen in het moeras dan in de maïs…
Het Paddenbroek met al zijn zeggen heeft ook al meerdere keren de zeldzame waterrietzanger op bezoek gehad, een soort met 5 sterren gezien zijn zeldzaamheid.
Nog andere merkwaardige hervangsten vind je in de tabel hiernaast.
Op het einde van het jaar maakt men de balans van alle waarnemingen door ringers in hun gebieden en dan is het steeds uitkijken naar het resultaat.

Zelf een ring gevonden?

Volgende basisinfo moet worden doorgegeven

- Het ringnummer en alle verdere info aanwezig op de ring.
- De vogelsoort, indien mogelijk.
- De plaats waar je de vogel(ring) gevonden hebt.
- De datum van vondst.
- Omstandigheden van vondst (bv. verkeersslachtoffer, gepakt door kat, …)
- Uw eigen adres, je krijgt dan een fiche met vermelding van alle ringgegevens.

Doorsturen kan rechtstreeks naar Brussel via ring@naturalsciences.be of KBIN – Belgisch ringwerk, Vautierstraat 29 1000 Brussel.

Enkele aantallen/soorten die sedert 2009 in het Paddenbroek geringd werden: 2068 kleine karekieten, 1190 zwartkoppen, 838 rietgorzen, 551 rietzangers, 543 bosrietzangers, 190 grasmussen, 113 tuinfluiters, 432 tjiftjaffen, 66 fitissen, 171 boerenzwaluwen, 167 kokmeeuwen en 78 stormmeeuwen.

Zo ook zijn allicht al onze andere reservaten van belang, die in alle stilte voedsel leveren aan al die kleine en grotere vogels die de moeilijke trek naar het zuiden nog moeten ondernemen. Soms moeten ze daarbij nog over erg vijandig gebied, denken we maar aan Malta en Egypte waar ze nog met hopen in de braadpan terechtkomen. Ondersteun a.u.b. bij gelegenheid de vele acties op internet en elders tegen die illegale stroperij. Ook veel dank aan de ringers van ‘dienst’ op deze zondagmorgen, maar ook voor de belangeloze inzet in de loop van het jaar en hun vele uren werk met opstellen van de netten, ringen in nestkasten, inbrengen van resultaten en zoveel meer. Ze hebben een goede maar dun bevolkte ploeg in onze streek, dus wie weet brengt dit sommigen op ideeën.

eurabo natuurlijk!
www.eurabo.be
bio-ecologische bouwmaterialen voor energiezuinige houtbouw
FSC Het keurmerk voor verantwoord bosbeheer
VIBE ★★★
Ronse - Gent | tel + (0)55 23 51 40 | info@eurabo.be

Is heel Vlaanderen in een bordeel veranderd?

Henk Coudenys

Met logische redeneringen kun je soms tot grappige conclusies komen. Maar laat ik eerst het achterliggende verhaal vertellen. In een artikel van vorig jaar over straatgrassen vroeg ik me hardop af waar de naam 'klein liefdegras' vandaan komt. Dit adventieve grasje – oorspronkelijk uit China afkomstig – duikt steeds vaker tussen onze stoeptegels op. De sinologen die ik raadpleegde, konden me geen verklaring geven. Blijkbaar is het in het land van herkomst gewoon een van de vele algemeen voorkomende grassoorten en kleeft er geen speciale culturele betekenis aan vast.

Klein liefdegras

Tijdens een excursie van de werkgroep Floristisch Onderzoek voor Natuurbehoud (kortweg FON) legde ik mijn vraag voor aan opperflorist Erik Molenaar. Tot mijn verheugde verbazing kende hij het antwoord, ook al kon hij zich niet meer herinneren in welk boek hij het ooit gelezen had. Toen de zeventiende-eeuwse Zweedse stamvader van de moderne botanie, Carl Linnaeus alle toen bekende planten van een tweeledige wetenschappelijke naam voorzag, viel het hem op dat dit grasje enkel op de drempels van de bordelen in de schipperskwartieren voorkwam. Hij gaf het prompt de naam Eragrostis mee, samengesteld uit het Griekse Eros (de God van de Liefde) en het Latijnse woord voor gras (Agrostis). De verklaring van dit fenomeen was even eenvoudig als menselijk:

> De zeelieden, eens terug aan wal na weken op zee vertoefd te hebben, klopten op de drempels van de huizen van plezier nog snel het vuil uit hun kleren en stampten het gruis van hun voetzolen, alvorens ze hun zuurverdiende centen aan de onkuise diensten van de vrouw van hun keuze besteedden. De lange omvaart bestond in die tijd vooral uit reizen naar het verre oosten. In het vuil en het zand dat de zeelui mee terug naar huis brachten, zaten uiteraard plantenzaadjes. Sommige hiervan waren in staat in ons klimaat te kiemen en zodoende sierden op den duur Chinese grasjes de rosse buurten van de West-Europese havensteden.

Tegenwoordig vinden we de twee algemeenste soorten liefdegras - het klein liefdegras en het straatliefdegras – in bijna elke straat. Mogelijk speelt het warmer wordende klimaat hierin een rol, of een genetische aanpassing aan onze weersomstandigheden, of beide, tenzij de logische verklaring erin bestaat dat heel Vlaanderen in een rosse buurt is veranderd natuurlijk en elk huis en openbaar gebouw in een bordeel. Benieuwd voor welke verklaring wijlen Linneaus zou geopteerd hebben.

KIES VOOR BIO-GROENTE- EN FRUITPAKKETTEN

- eigen teelt
- akkervers
- seizoensgebonden
- 15 afhaalpunten (depots)

OF BEZOEK ONZE HOEVEWINKEL

- dagelijks verse groenten en fruit
- dagvers biologisch brood en gebak
- biologische zuivelproducten en vleesvervangers
- herboristerij en natuurzuivere verzorgingsproducten

Openingsuren hoevewinkel: ma, di, do, vrij: 10u-13u en 15u30-18u30
woe: 13u30-18u30, zat : 9u-17u

Voor meer info, surf naar:
www.gastvrijeaarde.be
www.blauwkasteel.be

BLAUW KASTEEL SCHELDEWINDEKE BIOLOGISCHE GROENTETEELT

Gastvrije Aarde

Eerste vondst van paarse wespenorchis in Vlaanderen

Guido Tack, Paul Van den Bremt, Daan Stemgée en Pieter Blondé

Er wordt in Vlaanderen wel eens meer een nieuwe plantensoort ontdekt, maar dan gaat het meestal om soorten die hier door menselijk toedoen terecht komen buiten hun originele verspreidingsgebied. Recent werd in het natuurreservaat Bos t'Ename bij Oudenaarde (Natuurpunt en ANB) paarse wespenorchis (*Epipactis purpurata*) ontdekt, en dat is toch een ander verhaal. Het verspreidingsgebied van deze soort loopt van Zuid-Engeland tot Zuid-Denemarken en Litouwen, en van Noord-Spanje tot Midden-Italië, Roemenië en Oekraïne. De soort is er bijna overal zeldzaam en komt er slechts plaatselijk voor. In Vlaanderen (en Nederland) was ze nog nooit aangetroffen, hoewel onze regio in principe van dit ruime, exclusief Europese areaal deel uitmaakt. De dichtstbijzijnde al wat oudere vindplaatsen bevinden zich in de Viroinvallei in Wallonië en in Noord-Frankrijk (Clairmarais en Lens). In 2004 is de soort ook ontdekt in Waals-Brabant.

foto: Johan Cosijn

Deze prachtige orchidee lijkt enigszins op de populair gekweekte '*Cymbidium*', maar de bloemen zijn wel tien keer kleiner. Het is een soort van behoorlijk donkere bossen op klei of leem, op vrij zure tot kalkrijke bodems, veelal onder beuk of haagbeuk. In het Bos t'Ename werden twee populaties van elk ongeveer 50 exemplaren ontdekt op een dikke km van mekaar. Beide standplaatsen zijn gelijkaardig: vrij donker bos op een zuidwesthelling, op tertiaire klei nauwelijks bedekt door zandleem. Haagbeuk is dominant in de voormalige tanende hakhoutlaag, onder een boomlaag die vooral uit Canadapopulieren bestaat. De bosbodem is schaars begroeid, o.a. met klimop en bosbingelkruid, soorten die ook in de literatuur worden vermeld. Er komt ook vrij veel brede wespenorchis voor die een paar weken

foto: Gunther Groenez

vroeger bloeit dan de paarse. Beide soorten lijken slechts oppervlakkig op elkaar. De stengel en de bladeren zijn vooral in het begin duidelijk paars en de bladeren zijn veel smaller en een stuk kleiner dan die van de brede. De paarse bloeit in augustus met matte pistachegroen-kleurige, een beetje roze aanlopende bloemen. De stengel en de bladeren zijn dan beduidend groener geworden.

De soort staat ongetwijfeld al langer dan vandaag in het Bos t'Ename. Ze werd er reeds aangetroffen in 1997 maar de determinatie was toen onzeker omdat de planten in juli nog niet in bloei stonden, en eind augustus (na de vakantie van de waarnemers) alweer uitgebloeid waren. Het aantal bloeistengels van paarse wespenorchis kan variëren: er komen zowel eenstengelige als meerstengelige individuen voor. Engelse onderzoekers nemen aan dat de vorming van meerdere bloeistengels slechts een dertigtal jaar na de vestiging optreedt. In één van beide populaties in Ename komen reeds relatief veel

meerstengelige individuen voor. In de andere werd tot hiertoe slechts één meerstengelig exemplaar aangetroffen en bestaat de populatie voor de rest uit solitaire planten. Dit zou er kunnen op wijzen dat de vestiging daar van recentere datum is. Ook in een bos in de Maarkebeekvallei, op zo'n 2,5 km van Bos t'Ename, werden nog drie exemplaren ontdekt.

Blijft de vraag of deze Vlaamse vindplaats uniek is dan wel of de soort over het hoofd wordt gezien. Veel plantenkenners gaan er bij het zien van een wespenorchis waarschijnlijk gemakshalve van uit dat het de veel voorkomende brede wespenorchis betreft. Dit is meteen een oproep om er in de toekomst naar uit te kijken, zeker in andere Vlaamse Ardennenbossen. Het is wel goed uitkijken geblazen want vooral de nog niet bloeiende exemplaren van de paarse wespenorchis vallen zeer weinig op in vergelijking met de brede. Zoals haar naam aangeeft wordt de paarse wespenorchis bestoven door wespen (zie ook de foto op de vorige bladzijde uit het Bos t'Ename). Hij is in België integraal beschermd (zowel boven- als ondergrondse delen). In Wallonië staat de soort als 'bedreigd' op de Rode Lijst.

BIO SHOP®

De Zonnebloem

Al meer dan 25 jaar vind je bij ons
alles voor een gezonde levenswijze

Het grootste gamma biologische voeding in de streek
massa's alternatieve en fair trade geschenkartikelen

Steeds 10 % korting voor NP-leden
op het ruimste aanbod natuurstudieboeken

Kom eens gezellig snuisteren in de Parkstraat 25, 9700 Oudenaarde
Tel. 055/31.64.30 oudenaarde@bioshop.be www.bioshop.be

Broedpogingen bruine kiekendief mislukken

Dimitri Van de Populiere

Voor zover bekend is, vonden er in 2014 twee broedpogingen van de bruine kiekendief plaats. Een koppeltje probeerde het in het rietveld aan de centrale in Ruien. Het andere koppel werd gezien in de Langemeersen in Petegem. Het laatste koppeltje werd met bijzondere aandacht gevolgd, gezien het mannetje zgn. wingtags droeg, dit zijn gekleurde plaatjes op de vleugel met symbolen erop.

De bruine kiekendief is een prooivogel die aangetrokken wordt door rietmoerassen en grote waterpartijen omzoomd met riet. Af en toe durven ze ook wel eens broeden in een graan- of koolzaadveld. Het nest bevindt zich op de grond. Ze leven van knaagdieren, vogels, vissen, reptielen en amfibieën. Deze elegante prooivogels herstellen momenteel van enkele rake klappen die ze kregen vanaf de jaren '60. Het heeft aan een zijden draadje gehangen. Habitatverlies, jacht en pesticiden brachten de soort op de rand van de afgrond in België en het aantal broedparen beperkte zich toen tot de Blankaart in West-Vlaanderen en enkele rietpartijen in Limburg. Dankzij wettelijke bescherming kon de soort zich gelukkig handhaven en langzaamaan herstellen tot een climax van 160 broedparen in Vlaanderen in 2002. Vanaf dan ging het echter weer naar omlaag tot een 70-80-tal broedparen in 2010. De poldergebieden van de Kust, Meetjesland en Beneden-Zeeschelde herbergen de meeste broedparen.

Begin april werd in de Langemeersen meerdere keren één of twee bruine kiekendieven gemeld. Gezien het tijdstip in volle trekperiode voor deze soort, werd nog niet meteen aan broeden gedacht. Pas vanaf half april werd duidelijk dat het wel degelijk een

koppeltje was en dat het mannetje wingtags droeg (DVDP). De slanke rovers trokken wel wat andere vogelkijkers aan en de activiteit rond het nest werd in het begin goed opgevolgd. Nadat de aandacht wat wegebde bij de andere vogelkijkers, heeft Theo Helsloot het broedsel nauwzettend opgevolgd. Zowel het mannetje als het vrouwtje werden baltsend waargenomen, er werd nestmateriaal aangebracht, enz… Helaas is het broedsel op niks uitgedraaid en werden er geen jongen geboren.

Vogel met wingtags *foto: Paul Vandenbulcke*

Dankzij het aflezen van de wingtags kon de leeftijd en herkomst van het mannetje achterhaald worden. Op de rechtervleugel bevond zich een rood plaatje met witte bol, op de linkervleugel een wit plaatje met zwarte driehoek. Het bleek om een 2de zomer mannetje te gaan, geringd in 2012 in Zuiddorpe, provincie Zeeland (NL), zo'n kleine 10 km ten NO van Zelzate. Via Facebook kan je het reilen en zeilen van de gemerkte kiekendieven volgen via de groep 'Bruine kiekendief'.

Ook in Ruien draaide het broedsel uit op een sisser. Een volwassen vrouwtje was daar gekoppeld aan een 2de kalenderjaar mannetje. Het vrouwtje verjoeg o.a. een overvliegende zwarte kraai uit het gebied tijdens de periode van de eileg. Het vrouwtje werd verschillende malen gezien boven de rietkraag. Het nest werd op latere datum leeg teruggevonden. (NDS, TLI).

Het laatste geslaagde broedgeval in de Langemeersen dateert van 2011. Toen werden er drie gezonde jongen geboren (THE). Helaas werden in de derde week de jongen op zo'n 60 cm van het nest dood teruggevonden. Doodsoorzaak onbekend. Ook onderzoek in het labo achteraf kon geen uitsluitsel brengen. In 2012 en 2013 was er wat balts en nestindicerend gedrag, maar tot broeden is het nooit gekomen. In Ruien is er al minstens twee keer een nest met jongen voortgebracht, waar er toen ook een verloren is gegaan met bijna vliegvlugge jongen (NDS). In 2012 was er ook balts en nestbouw aan de Weiput in Zingem, maar een broedpoging bleef uit.

Hoe komt het nu dat zoveel broedpogingen uitblijven, ondanks balts en nestbouw, of dat ze mislukken? Het blijft gissen. Wat vaak blijkt is dat de mannetjes nog niet volwassen zijn (zie vogel met wingtags). Misschien zijn ze te onervaren, brengen ze te weinig prooi aan doordat ze nog aan hun jachttechniek moeten schaven? Een andere piste is dat onze streek niet genoeg voedsel biedt aan deze prachtige rovers doordat onze natuurgebieden niet groot genoeg zijn en ze dus verder moeten uitzwerven op zoek naar voedsel waardoor het nest kwetsbaarder is. Ook bepaalde meteorologische omstandigheden zoals droogte maken het nest kwetsbaar voor predatie (door o.a. vos). Dit was mogelijks het geval dit jaar in Ruien. Een verklaring ligt misschien wel in een combinatie van bovenstaande factoren.

Hopelijk mogen we in de nabije toekomst eens een broedgeval hebben waarbij we de jongen hun sierlijke glijvluchten zien maken onder het goedkeurend oog van de ouders. Het is natuurlijk noodzakelijk dat we deze bijzondere vogels nauwgezet blijven opvolgen.

Bronnen:

- Zijn er nog vogels, door L. Menschaert.
- Atlas van de Vlaamse broedvogels 2000-2002.

POLET - VERHAMME - VANPOUCKE
FISCAAL RAADGEVERS
EENMANSZAKEN | VRIJE BEROEPEN | VENNOOTSCHAPPEN
BOEKHOUDING & FISCALITEIT
Pascal Polet 09/242 95 93
Anthony Verhamme 09/242 95 91
Julie Vanpoucke 09/242 95 94
Staatsbaan 71 B
9870 Zulte
F: 09 242 95 99

Zo d'ouden zongen, zo…

Norbert Desmet en Rik Desmet

We besteden in Meander al een paar nummers aandacht aan de pioniers van wat toen nog Wielewaal Schelde-Leie was, nu Vlaamse Ardennen *plus*.
Omdat Werner Latte er in vorig nummer al naar verwees én omdat grondgebied Zulte nu officieel tot afdeling Deinze-Zulte behoort, leek het ons het geschikt moment om het nog eens over de rol van Daniël Packet te hebben.

We trokken daarom naar de Modest Huyslaan in Zulte om er de familie, Erna, Wim, Jo en Peter, aan het woord te laten. Het werd een gezellige avond waarbij, naast de bewondering voor het werk dat Daniël verzette, vooral de verbondenheid van de familie opviel en de liefde voor de natuur die werd doorgegeven, ook al is dat zo moeilijk onder woorden te brengen.

We werden er ook ingewijd in enkele familiegeheimpjes, onder andere dat Daniël de gevaarlijkere werkjes met ladders en nestkasten e.a. opknapte op zaterdagvoormiddag, toen Erna het huis uit was. Of hoe de zonen opgevorderd werden om de waarnemingslijsten van de WVO, de vogelwerkgroep van toen, bij te werken. Of hoe ze in de 'brousse' van Ruien de muggen moesten trotseren om er te helpen bij het ringen van de gele kwikken en zwaluwen. Hoe ze bij het krieken van de dag paraat moesten zijn om in de Langmeersen te helpen bij het vangen van kieviten en goudplevieren, wat achteraf als zeer mooie herinneringen voor hen overblijven.

Eens belde een ongeruste politieman op omdat de auto van Daniël op het jaagpad van de Schelde stond, leeg… We spreken over de gsm-loze tijd! Ondertussen lag Daniël nietsvermoedend ergens midden in de meersen bij zijn slagnet geduldig te wachten op aanvliegende weidevogels. Later had Daniël uiteraard wel een gsm die hij eens verloor toen hij, het houten laddertje op de schouder, over een gracht sprong richting één van zijn vele nestkasten. Toen hij een paar uur later op diezelfde plaats op zoek ging moest Erna op het afgesproken uur het nummer oproepen. Het toestel rinkelde gedempt onder de ondertussen ingeploegde aardekluiten...

De kinderen kregen alleszins het goede voorbeeld mee want ze hebben ondertussen allemaal ook al ruimschoots hun sporen verdiend in het natuurbehoud!

Zelf een verwoed ringer was Daniël in de jaren 1960 één van de 'slachtoffers' die Marcel Nachtergaele in zijn netten strikte en zo in het bestuur van de afdeling terecht kwam. De bestuursvergaderingen gingen vaak door ten huize Packet waar rokers niet welkom waren… Een van de bestuursleden was Gustje Schaemelhout, van beroep kapper. Het haar van het mannelijk deel van het gezin werd door Gust geknipt. Wie niet aan de beurt was bladerde in de vele vogeltijdschriften terwijl er over allerlei waarnemingen gepraat werd. De coiffeur deed toen dienst als 'waarnemingen.be' met als risico dat met veel bijzondere waarnemingen het haar steeds korter werd. Daniël gidste ook vaak en schreef, puttend uit eigen ervaringen, regelmatig boeiende bijdragen in ons voormalig tijdschrift Natuurbeleving, alsook voor Meander.

Torenvalken ringen

Mijn (Rik) eerste ontmoeting met Daniël was toen hij op de pas opgespoten terreinen van de Brielmeersen in Deinze aan het ringen was. Met waarnemingen van hop, klapekster, velduil, krombekstrandloper zouden deze nu ongetwijfeld een hotspot voor twitchers zijn. Als beginnend snotneus liep ik er met mijn eerste vogelgids - de nu beduimelde 'Bruun' staat nog trouw in de kast - rond op zoek naar vogels. Als zoon van een vogelvanger keek ik uiteraard nogal wantrouwig naar de rijen mistnetten die er opgesteld stonden, maar Daniël, in het gezelschap van Marcel Zwaenepoel, kwam mij snel gerust stellen. Hij bezat trouwens dezelfde vogelgids Bruun. Die werd ooit uit het busje van Arseen Benoot, waarmee de tochten

naar de Braakman werden voorbereid, gestolen. De dieven waren duidelijk geen ornithologen want deze vogelgids werd een beetje verder uit de gracht gevist en doet nu nog dienst…

Zijn eerste ringen maakte hij zelf in het VTI van Waregem, minutieus werden dan de kleine lettertjes in de ringen geslagen. Hij ringde meer dan 100 000 vogels, soms tot meer dan 10 000 per jaar! Dankzij zijn ringwerk werd trouwens de jacht op de slobeend destijds aangepast toen bleek dat bij het openen van de jacht alle net geringde slobeendjongen uit één en hetzelfde nest kort na het uitvliegen werden geschoten.

Daniël stond er op dat al zijn ringersmateriaal na zijn dood goed zou terechtkomen. Dat is ook gebeurd en onder andere Thijs Lietaer kan nu een waardig opvolger genoemd worden. Hij zet trouwens het werk van Daniël in de 'brousse' van Ruien verder en wordt nu zowaar, net als Daniël, ook geconfronteerd met een al te opdringerige ransuil die in de vogels in de mistnetten een wel erg gemakkelijk hapje ziet.

Ook de 110 (!) torenvalkkasten die Daniël nauwgezet opvolgde werden verdeeld onder Peter, Thijs en Marcel. Bij het plaatsen van de kasten keek Daniël niet naar eigen gemak maar naar het belang van een rustige en veilige nestplaats. Zijn lenigheid als leraar lichamelijk opvoeding kwam daarbij goed van pas. De opvolgers dragen nu de gevolgen want Daniël plaatste de kasten gewoonlijk vrij hoog zodat je dus geen hoogtevrees mag hebben.

Sommigen staan graag in de schijnwerpers maar dat was aan Daniël niet besteed, hij deed het vele werk in de luwte. Bovendien verstond Daniël de kunst om met iedereen overeen te komen, zowel bij jagers en boeren, en daardoor gingen deuren open. Hij kon nestkasten hangen op plaatsen die voor anderen gesloten bleven, onder andere in een paar kasteelparken. Reizen was niet aan hem besteed maar elke zondagmorgen trok hij het Schelde-Leie gebied in. Niemand kende allicht zo goed de vele verscholen groene hoekjes in de regio. En soms was hij zo onder de indruk dat hij in de namiddag terugkeerde naar dezelfde plek. Deze keer samen met Erna.

Naast lesgever, in den beginne tot anderhalve opdracht lichamelijke opvoeding en biologie op twee scholen, vond hij nog de tijd om, in navolging van wat Ulrich Libbrecht in Oudenaarde deed, in het VTI van Waregem een werking Jeugd en Natuur op te richten. Hij slaagde erin om bussen vol te krijgen voor uitstappen naar de Blankaart, het Zwin…
Voor de jaarlijkse expo op school bouwde hij minutieus en natuurgetrouw een biotoop na. Het waren steeds pareltjes waarbij zijn opgezette vogels de show stalen. Een ambacht dat hij als geen ander kon uitvoeren.

Een deel van de collectie *foto: Wim Packet*

Als uitstekend ornitholoog slaagde hij er steeds in om de vogels in een natuurlijke houding op te zetten. De collectie van zowat 300 vogels kwam via het KBIN, het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen, terecht in het provinciaal bezoekerscentrum De Blankaart in zijn geboortestreek Diksmuide. Onlangs werd zoon Wim er centrumbeheerder en komt er zo de pronkstukken van zijn vader weer tegen. Ooit vond Norbert een prachtige dode houtsnip. Toen het opzetten wettelijk nog kon werd die dan ook in Zulte afgeleverd. Nadien kreeg Norbert niet alleen de vogel terug mee maar ook de filets… De opgezette vogels werden ook druk besproken op de WVO vergaderingen waar van

Met de klas de natuur in *foto: Wim Packet*

Powerpoint nog geen sprake was. Ook het gewezen Schoolmuseum Michel Thiery in Gent maakte graag gebruik van Daniëls vakkundigheid.

Geïnspireerd lesgever, waarnemer, ringer, opzetter: het is al heel wat maar bovendien was de Modest Huyslaan ook nog een dierenasiel *avant la lettre*. De kennis van de anatomie die Daniël haalde uit het opzetten kwam dan goed van pas bij het verzorgen van dieren. Op den duur werden vanuit alle hoeken vogels aangevoerd. Een 'pinguïn' die in Waregem op de markt werd gevonden bleek in werkelijkheid een kleine alk te zijn! Hulp kwam er van Philippe Moreaux voor röntgenfoto's en ook Norbert kon al eens voor geschikt materiaal zorgen… Sommige vogels bleven ook na hun vrijlating in de buurt hangen, zoals een gaai en een kauw die Jo vergezelde naar school.

Daarnaast was er nog, samen met Erna, het werk in de prachtige tuin, een oase van bloemen. Nectar en

Als imker druk in de weer *foto: Peter Depodt*

stuifmeel voor de vele bijen. Want ook met zijn 10-tal bijenkasten was hij als imker vaak druk in de weer.

De omgeving van het huis is veranderd. Net zoals op zo veel plaatsen in Vlaanderen maakten de weiden, waar Daniël ooit zijn geliefkoosde goudplevieren kon bewonderen vanuit zijn woonkamer, plaats voor monotone maïsakkers. De bijen zijn er nog en de nog even kleurrijke tuin nodigt nog steeds uit tot een bezoek!

De grauwe vliegenvanger was een lievelingsvogel van Daniël. Jammerlijk verdween met het heengaan van Daniël in 2009 ook dit sympathiek vogeltje uit de tuin. De dankbare herinnering aan deze stille kracht zal echter niet verdwijnen…

De 'Groote Oorlog' en biodiversiteit

Norbert Desmet

Aan de basis van deze tekst ligt een bezoek aan een afgelegen soldatenkerkhof uit de eerste wereldoorlog. Midden tussen de immense akkers in de Champagne ligt Orfeuil met Duitse en Franse gesneuvelde soldaten, die uit een wijde omtrek daar samengebracht zijn. Duizenden zijn hier in deze streek aan hun einde gekomen en velen een maand voor het eind van de 'Groote Oorlog'… Het kruipt onder uw huid, de stilte, de rijen grafstenen van de Duitse soldaten, waartussen hier en daar een Joodse naam. Hitler kwam pas later. Aan de andere kant van het kerkhof de kruisen voor de Fransen, met daartussen veel namen uit de Arabische wereld op gewone grafstenen, indrukwekkend, ijzig bijna in de zomerse warmte. Een haag omgeeft het kerkhof, wat bomen staan er als wachters en bij de ingang ligt het register met de lange lijsten gesneuvelden. Hier en daar bloemenkransen, de herdenking zit er voor iets tussen allicht.

Het kerkhof is mooi onderhouden, gelukkig op zijn Frans. Eigenlijk is het een groot groen veld, gewoon steeds weer kort gemaaid maar vrijwel zonder gras. Allemaal kortgeschoren wilde kalkplanten met tijm in de boventoon, een weelde voor vlinders: witjes uiteraard, maar ook luzernevlinders en blauwtjes en hooibeestjes. Iedere stap die je zet verplaatst een vlinder die zich tegoed deed aan de merkwaardig laag bloeiende planten, wat een weelde aan bloeiende distels en centaurie van nauwelijks 5 cm hoog. Patrijzen en torenvalken vertoeven ook in deze groene oase in een verder erg stille landbouwwoestijn…. En dan denk je verder hoe het ooit moet geweest zijn voor de landbouw kwam opzetten. Al mijmerend op een steen bedenk je dan ook hoe bekrompen we met natuurbescherming bezig zijn: de natuur die ooit overvloedig in al zijn biodiversiteit hier aanwezig was is teruggedrongen tot eilandjes. Daar kunnen nog net wat boeiende soorten overleven, niet lang meer en wie gaat de moed hebben om daar wat aan te doen… Trek de kerkhofflora in een grote lijn doorheen die ellendig grote kalkakkers en de verloren gelopen grielen en

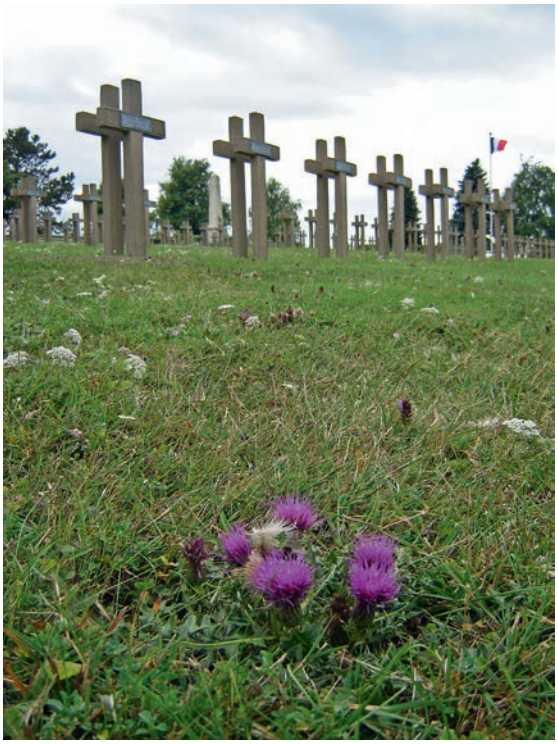

foto: Norbert Desmet

zoveel andere soorten keren terug, zeker weten. Als we tenslotte afscheid nemen van de Julien's en Hans Otto's voelt de droefheid om zoveel zinloos geweld ooit samen met de ontgoocheling om zoveel verloren gegane natuur.

En met natuureilandjes keer je terug naar onze streek, waar ik een week later wat kilometers ga fietsen tussen de Vlaamse velden, de akkergebieden bij ons. Ook daar heerst stilaan de stilte, zoals ooit voorspeld door R. Carson in haar boek 'Silent spring'. Ik noteer 2 holenduiven, wat kraaien en houtduiven en verder een enkele distelvlinder en een icarusblauwtje en een tiental witjes op 8 km wegkant, dat is alles. Niet dat er geen inspanning gedaan werd aan het wegbermbeheer hier in Kluisbergen: knoopkruid en rode klaver bloeien uitbundig, doorspekt met wat geel van veldlathyrus en rolklaver en warempel weer bloeiende vlas(leeuwen)bekjes. De bedekking van de akkers gaat van een derde tot twee derden maïs met nog wat bieten en aardappelen en zeer weinig graan nog, en straks is er het raaigras. En aan flora tussen de akkergewassen blijft na jaren zoveel spuiten echt vrijwel niets over.

Dan bekruipt me dezelfde bedenking als hierboven: wat zitten we te wauwelen over natuurherstel en in grote retoriek de bescherming van akkervogels in de verf te zetten: akkervogelreservaten zijn de uitstervende eilandjes voor de laatste veldleeuweriken… Wie heeft de moed om de middenberm van de N60 met zijn spijtig genoeg vrijwel zinloos bloeiende pastinaken en wilde peen in een lang lint door te trekken door onze laatste kouters. Dan pas is er nog een kans voor gorzen, leeuweriken en patrijzen. In Frankrijk moet stilaan een deel van het akkerland in 'repen' braak blijven op Europees aandringen, dat zal helpen. Tegelijk echter stuurt Europa aan op steeds grootschaliger landbouw ook in minder geschikte gebieden, waar de natuur dan weer de dupe is. Maar hier bij ons wordt op of dikwijls voorbij de laatste cm geploegd en geoogst en regelingen rond akkerrandenbeheer verzuipen in hopeloos complexe administratie. Op enkele uitzonderingen na (en die zijn er gelukkig nog!) is er vrijwel geen enkele landbouwer die op dat vlak een duimbreed zal toegeven. Er is zeer snel een immens reservoir aan biodiversiteit in onze akkergebieden aan het verdwijnen, we staan erbij en kijken ernaar, wij van heel dichtbij maar ook besturen en ministers van 'ver', hopeloos. Hopeloos? Moeten ANB en Natuurpunt niet wat meer en luidruchtiger die kar trekken, een klein beetje oorlog?, eerder dan zich te blijven verheugen over een herontdekt spinnetje in een eilandreservaatje? In een steeds knellender financieel en wettelijk en bestuurlijk harnas is dat niet makkelijk, maar ooit wordt ons dat als vereniging zwaar aangerekend door de latere generaties. Want al wat leeft in onze 'mooie bossen en natuurgebieden' is immers te dikwijls afhankelijk voor zijn voedsel van die aangrenzende grote kouter!

Meer dan 100 soorten vogels en meer dan 60 soorten dagvlinders waarnemen in 1 week tijd? Meer dan 300 dagen zon per jaar en een zwembad?

Vakantiewoning Casa Mata Spaanse Pyreneeën

lammergier

10% korting voor leden van Natuurpunt
Alle info: www.casamata.info

Bergeend 6098958

Norbert Desmet.

Dit is het verhaal van een geringde bergeend en tegelijk een waardering voor het werk van ringers en asielen. Het begint bij een dode bergeend met ringnummer NLA6098958 op het Waddeneiland Ameland, gevonden op de wadzijde op onze vakantie begin oktober 2013. De Wadden zijn voor de soort enorm belangrijk, namelijk om op een veilige en van veel voedsel voorziene plaats de rui door te komen. Het vliegen is door de rui immers erg bemoeilijkt en duizenden bergeenden troepen dan samen en blijven ook in groot aantal daar overwinteren. Op de eilanden en langs de kusten broeden er ook heel wat en daar begint het eigenlijke verhaal van onze bergeend.

foto: Patrick Feys

Aan het woord is A.C.Winters, ringer bij de ringplek 'gemaal Leemans', Den Oever NL: "Geboeid door de terugmelding van een door mij geringde bergeend is het achterliggende verhaal wellicht interessant om weten, bijzonder ook omdat juist een Belgische gast op Ameland een Nederlandse ring aantreft.
In juni 2001 trof Barbara v.d. Molen nabij Den Oever een doodgereden bergeend vrouwtje aan met nog 5 levende pullen. Bergeenden broeden in een ruime kring rond Den Oever en de moeders geleiden hun jongen naar het wad om daar een crêche te vormen. Deze pullen zijn in eerste instantie naar het vogelasiel De Bonte Piet gebracht. Na een maandje was mijn voorstel ze vrij te laten bij de crêche. Eerst natuurlijk wel ringen, want je wilt heel graag weten hoe dit afloopt en de pootjes waren net dik genoeg voor een ring. Na het loslaten begonnen de pullen

Grazende bergeend *foto: Gilbert De Ghesquière*

meteen te slobberen en kwamen twee 'nannies' er op af. Ze escorteerden de pulletjes naar de grote groep van wel meer dan honderd soortgenoten. Ik was tot tranen toe geroerd. Bovendien een goede strategie om met verweesde bergeendpullen om te gaan: minder kosten en zorgen voor het asiel en kennelijk betere overlevingskansen voor de eenden. Het bewijs is nu geleverd, met dank voor de melding."

Terug thuis na de vakantie werd Thijs Lietaer gevraagd naar de herkomst van de ring en via griel@vogeltrekstation.nl in Wageningen kwamen vlot meer gegevens binnen: Bergeend geringd op 12 juli 2001 als nestjong Den Oever en dood gevonden op Ameland op 4 oktober 2013, met 77 km afstand en 4467 dagen oud, m.a.w. 12 jaar 2 maand en 22 dagen. Nauwkeuriger kan bijna niet. Ook mr. Winters kreeg die gegevens van het ringstation en we vonden zijn verhaal zeker de moeite om hier te publiceren. Het past ook wat in het herfstgebeuren met vogeltrek en ringen en roept nog even de herinnering op uit de jaren 70 toen in Escannaffles bij de suikerfabriek twee bergeendenmoeders met meer dan 50 jongen op de bezinkingsbekkens ronddobberden, een voor onze streek wellicht unieke waarneming. Ze broedden daar toen met meerdere koppels in de oevers van de bezinkingsbekkens in konijnenholen. Verder is de soort bij ons niet echt talrijk meer, er zijn nog heel wat waarnemingen verspreid over de streek meestal rond de Leie en Schelde en Callemoeie. En nog steeds broeden ze met resultaat, ook in 2014: op de Leie in Deinze met 10 juv. op 4 mei 2014 en met 9 pulli op de Schelde rond Avelgem op 9 mei. Een te volgen soort die op wat onvoorziene plaatsen opduikt, soms ook als broedvogel.

DE*plus*: Natuurpunt afdeling Deinze-*plus*
GZ: Natuurpunt afdeling Groot Zingem
HRZ: Natuurpunt afdeling Herzele
HOU: Natuurpunt afdeling Houtem
IWG: Invertebratenwerkgroep Lampyris
JNM: Jeugdbond voor Natuur en Milieu
KBE: Kern Werkgroep bos t'Ename
KRB: Kern Rondom Burreken
MOW: Milieufront Omer Wattez
NWB: Nationale Werkgroep Botanie
NWG: NatuurstudieWerkGroepen Vlaamse Ardennen-*plus*
OUD W-P: Natuurpunt afdeling Oudenaarde-Wortegem-Petegem
PWG: Plantenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
PAWG: Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
RLVA: Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen
RO: Natuurpunt afdeling Ronse
SL: Natuurpunt afdeling Schelde-Leie
TW: Trage Wegen vzw
VA: Natuurpunt afdeling Vlaamse Ardennen
VA*plus*: Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
VUB: Vrienden van het Uilenbroek
VWG: Vogelwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*
WMB: Werkgroep Munkbosbeekvallei
WMBV: Werkgroep Maarkebeekvallei
ZV: Natuurpunt afdeling Zwalmvallei
ZWG: Zoogdierenwerkgroep Natuurpunt Vlaamse Ardennen-*plus*

Woensdag 1 oktober 2014

■ **VA*plus*: Cursus natuurbeheer, theorieles 4.**

Zaterdag 4 oktober 2014

■ **SL+ VWG: Trektelvoormiddag (Eurobirdwatch).** Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. We bemannen onze trektelpost vanaf zonsopgang (8u) tot minstens 11u en langer indien de trekomstandigheden goed zijn. Raadpleeg onze website http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/activiteiten.php om te weten te komen op welke plaats in onze regio we zullen trektellen. Meebrengen: warme kledij, verrekijker, vogelgids, evt. telescoop.

■ **VA*plus***: Cursus natuurbeheer, praktijkles 1.

Zondag 5 oktober 2014

■ **ZV: Oost-Vlaamse molendag.** Afspraak: van 10u tot 18u aan de Boembekemolen, Boembeke 18 te Brakel (Michelbeke). Bezoek onder begeleiding van een gids aan de Boembekemolen.

Woensdag 8 oktober 2014

■ **VA*plus*: Cursus natuurbeheer, theorieles 5.**

Zaterdag 11 oktober 2014

■ **ZV: Appelpluk.** Info An De Schrijver, 0484/77.72.44. Afspraak vanaf 9u30 aan de boomgaard te Boembeke, aan de Langendries te Zottegem (op 100m van de Zwalm); einde rond de middag. Er worden appels geraapt en geplukt voor het persen tot appelsap. De appels worden na de middag verwerkt in de mobiele fruitpers aan de Boembekemolen. Doel is dat we dat sap kunnen serveren op onder meer de Lentemaaltijd en de Boembekefeesten en dat we daarbuiten het sap te koop kunnen aanbieden. Een deel van het sap wordt gebruikt voor de productie van ons bier Boembeke Luiwerk.

■ **ZV: Mobiele fruitpers.** Van 10u tot 17u aan de Boembekemolen, Boembeke 18 te Brakel. De mobiele pers spoelt, raspt, perst en pasteuriseert. Het gepasteuriseerde sap wordt afgevuld op vaatjes van 5 liter (type plastiek-in-karton) en kan je twee jaar bewaren. Enkel na afspraak via www.mobielefruitpers.com.

■ **DE*plus*: Nacht van de Duisternis: wandeling in het stadsbos.** Info: Wim Vercruysse, tel 0485/39.60.20. Vertrek wandelingen om 19u30, 20u en 20u30 aan de hoek Gampelaeredreef-Krekelstraat. Kom bij voorkeur met de fiets. Duur: 1u30. Ontdek het nachtelijke leven in de natuur. Aan de boerderij 'Nieuwgoed te Parijs' staan sterrenkijkers opgesteld om de wondere wereld van het heelal te bekijken. I.s.m. stad Deinze.

■ **NWB: Plantenstudiedag in Gent.** Gids: Jean de Prez, tel. 09/251.27.26; GSM 0472/48.42.34. Samenkomst aan de Gasmeterlaan 110 te Gent om 9u30, einde om 17u. De ganse dag planteninventarisatie in kmhok D3.12.41, met oude stadskaaimuren, braakliggende stukken en oud industriegebied, waarbij ook het gebruik van verschillende plantenboeken aan bod komt. Liefhebbers uit onze regio kunnen kostendelend meerijden (contact nemen met Karel De Waele, 09/386.45.60 of via mail karel.de.waele@skynet.be. Meebrengen: laarzen, loep, flora's, lunchpakket met drank. Aansluitend vergadering voor het opstellen van de kalender 2015. Voorstellen kunnen ook vooraf telefonisch of schriftelijk doorgegeven worden aan André Van den Bergh, Vitsgaard 9, 1745 Opwijk, tel. 052/35.05.18, e-mail: andre.vandenbergh@skynet.be.

■ **MOW-Maarkedal: Nacht van de Duisternis – de pracht van bomen bij nacht.** Vertrek Retrocafé centrum van Etikhove (Maarkedal), inschrijven tussen 20u. en 21u. Lantaarntjeswandeling: poëtische en lyrische wandeling van +/- 5 km, wandelen individueel of in kleine groepjes. Ga op stap met je (zelfgemaakt) lantaarntje en stop bij de plaatsen waar iets te beleven valt: sterren kijken, poëzie, samenzang met begeleiding, vertelling en geniet van de pracht van bomen bij nacht. Deelname: 2 euro p.p. en consumeerbaar extraatje voor MOW-leden. Info: www.mowmaarkedal.be.

■ **VA*plus*: Cursus natuurbeheer, praktijkles 2.**

■ **DE*plus*: Nacht van de Duisternis: wandeling in het stadsbos.** Info: Wim Vercruysse, tel 0485/39.60.20. Vertrek wandelingen om 19u30, 20u en 20u30 aan de hoek Gampelaeredreef-Krekelstraat. Om 19u30 treden we in de voetsporen van de heldhaftige ridder Rogier; deze wandeling is op maat van jonge gezinnen. Op de andere vertrektijden ontdekken we met een breder publiek het nachtelijk leven in de natuur. Kom bij voorkeur met de fiets. Duur: 1u30 à 2u. Aan de boerderij 'Nieuwgoed te Parijs' staan sterrenkijkers opgesteld om de wondere wereld van het heelal te bekijken. I.s.m. stad Deinze.

Zondag 12 oktober 2014

■ **DE*plus*: De Ronde van Deinze: op zoek naar paddenstoelen in het stadsbos van Astene.** Info: Eddy Saveyn. Start aan de hoek Gampelaeredreef-Krekelstraat om 10u, kom bij voorkeur met de fiets. Einde rond 12u. Tijdens deze gezinswandeling gaan we op zoek naar heksenkringen, elfenbankjes, heksenboleten, duivelseieren en andere herfstverschijnselen.

■ **DE*plus*: Het Stadsbos in Klank en Kleur.** Start om 14u aan het vakantie- en recreatiecentrum De Ceder, Parijsestraat 34 te Deinze. In het stadsbos Deinze zijn er klanken en kleuren waar te nemen via muziek, vertellingen, workshops voor groot en klein. Elke bezoeker krijgt een programmablaadje met een overzicht van de activiteiten in het bos. Zo kan iedereen zijn eigen tocht te voet of per fiets uitstippelen. Deelname is gratis. Org.: Samenwerkingsverband Stadsbos Deinze. Info: www.stadsbosdeinze.be of via bracke.wim@skynet.be, tel 09/380.01.03

Woensdag 15 oktober 2014

■ **VA*plus*: Cursus natuurbeheer, theorieles 6.**

Vrijdag 17 oktober 2014

■ **HOU: Mythologische en culinaire herfstwandeling.** Boswandeling met mooie vertelsels over bomen en struiken in het kader van 'Week van het Bos', door gids Yvette Saerens. Herfstige lekkernijen bij een knetterend buitenvuurtje als afsluiter. Samenkomst om 18u30 aan B&B De Boomgaard, Cotthem 15, 9520 Sint-Lievens-Houtem. Aangepast schoeisel en zaklamp meebrengen. Kostprijs: 3 euro, inschrijven noodzakelijk, via nphoutem@gmail.com of 0494/86.89.18. Meer info via www.natuurpunthoutem.be.

Zaterdag 18 oktober 2014

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Contactpersoon: Koen Gintelenberg, tel.055/60.45.21. Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken. Neem contact op voor opname in de mailinglist. Aanvang om 10u, einde rond 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

■ **VA*plus*: Cursus natuurbeheer, praktijkles 3.**

Zondag 19 oktober 2014

■ **SL+ VWG: Trektellen.** Gids: Paul Vandenbulcke tel. 0475/34.65.86. We bemannen onze trektelpost vanaf zonsopgang (8u) tot minstens 11u en langer indien de trekomstandigheden goed zijn. Raadpleeg onze website http://www.vwg-vlaamseardennenplus.be/activiteiten.php om te weten te komen op welke plaats in onze regio we zullen trektellen. Meebrengen: warme kledij, verrekijker, vogelgids, evt. telescoop.

■ **OUD W-P: Kennismakingswandeling in Bouvelobos.** Gids: Lieven Kinds tel. 09/383.71.39. Samenkomst om 14u aan de kerk van Wortegem. Unieke gelegenheid dit mooi privébos te bezoeken. Einde omstreeks 17u.

■ **ZV: Werkdag Perlinkvallei.** Contactpersoon: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 9u aan het dijkperceel aan de Boekelbaan net voorbij nr. 165 richting Horebeke, Sint-Blasius-Boekel. Uitpassen van de beplanting aan de dijk en maaisel afvoeren op een hogergelegen perceel. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: werkkledij en werkschoenen.

■ **DE*plus*: Dag van de trage weg: wandelen rond het kasteel van Ooidonk.** Gidsen: Paul De Wilde, tel 0478/36.75.51 en Eddy Vervynck, tel 0496/62.63.03. We starten om 14u aan het kasteel van Ooidonk te Bachte-Maria-Leerne (Deinze). We ontdekken enkele mooie, soms vergeten trage wegen. Onderweg leren we op speelse wijze enkele bijzondere bomen en planten kennen. Op het einde van de wandeling zijn er een paar lekkere 'proevertjes van het bos'… Einde omstreeks 17u. Meebrengen: goed humeur, goed weer, goede wandelschoenen.

■ **RO+ MOW+ TW: Dag van de trage weg/ Natuurhappening RLVA te Ronse.** Keuze uit verschillende trage wegenwandelingen o.l.v. een gids vanuit CC De Ververij, Wolvestraat 37 te Ronse:

Voormiddag:

- keuze uit 2 wandelingen (ongeveer 6 km), start om 10u, einde omstreeks 12u30.
- Cultuurhistorische wandeling naar de Fiertelmeers, Schavaart en de Hemelberg
- Natuurwandeling naar het Bois Joly

Namiddag:

- Keuze uit 2 lange wandelingen (ongeveer 10 km), start om 14u, einde omstreeks 18u.
- Langs trage wegen naar het Muziekbos, met uitleg over de beheerswerken die daar uitgevoerd worden.
- Spoorwegwandeling: via de Stadstuin naar de oude spoorwegbedding, het geboortebos en de natuurreservaten rond deze spoorweg
- Wandeling naar de Stadstuin met de volkstuinen (duur 1u-1,5u), start om 14u,14u30, 16u en 16u30.

Deze activiteiten gaan door in het kader van het project 'Sporen in de tijd' (zie www.sporenindetijd.be), de Dag van de Trage Weg (zie www.tragewegen.be) en de Natuurhappening van het RLVA (zie www.rlva.be), in samenwerking met de stad Ronse en het ANB. Gratis deelname en wandelfolder. Let op: **Vooraf inschrijven is noodzakelijk** bij 055/23.28.16 tijdens de kantooruren of toerisme@ronse.be.

■ **ZV+ TW: Dag van de trage weg te Sint-Goriks Oudenhove.** Info: Peter De Vos, tel. 09/360.98.22. Afspraak om 14u aan de kerk van Sint-Goriks Oudenhove voor een wandeling rond het dorp. Einde rond 17u.

Woensdag 22 oktober 2014

■ **VA*plus*: Cursus natuurbeheer, theorieles 7.**

Zaterdag 25 oktober 2014

■ **SL: PP-voorstelling 'Een foto neem je niet, die maak je'** door Karl Van Ginderdeuren. Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom €2,50 (max. €5 per gezin). Zie ook aparte aankondiging op blz. 39 in deze Meander.

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 26 oktober 2014

■ **RO: Excursie in de Pyreneeën.** Gids: Philippe Moreaux tel 0476/49.24.61. Samenkomst om 14 u aan hof ter Guchten. De Pyreneeën bestaan uit een aantal reservaten gelegen rond het stedelijk wandelpad. In het reservaat werd een aantal poelen aangelegd om de toename van het amfibieënbestand mogelijk te maken. Na de wandeling rond 17u wordt een vers pompoensoepje voorzien. Meebrengen: laarzen of goede stapschoenen, verrekijker.

Donderdag 30 oktober 2014

■ **OUD W-P + IWG: Halloween - excursie.** Gids: Bryan Goethals, tel. 0474/97.22.40. Bryan.goethals@telenet.be Samenkomst om 20u in het Liedtskasteel, Parkstraat 4 te Oudenaarde. Excursie om en rond het kasteel, waarbij we ook de meest enge plekjes niet schuwen ! Einde omstreeks 22u30.

Zondag 2 november 2014

■ **VA: Driebossentocht te Everbeek-Boven.** Gids: Filip Keirse, tel. 055/38.78.83. Samenkomst om 14u aan de kerk van Everbeek-Boven (Muiterij). Stevige wandeling langs trage wegen van het Haeyesbos, Louvierenbos en het Trimpontbos. Einde omstreeks 17u30. Meebrengen: waterdicht schoeisel.

Zaterdag 15 november 2014
Dag van de Natuur.

■ **ZV: Werkdag Perlinkvallei.** Contactpersoon: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 9u aan het dijkperceel aan de Boekelbaan net voorbij nr. 165

richting Horebeke, Sint-Blasius-Boekel. Aanplanten van het perceel. Einde omstreeks 17u. Soep, boterhammen en kaas worden voorzien. Meebrengen: werkkledij en werkschoenen.

■ **ZV: Geboortebos Brakel.** Info: Koen Gintelenberg, tel. 0475/42.42.86. Aanplant geboortebos voor de pasgeborenen te Brakel. Samenkomst aan Heyveld vanaf 14u. Start aanplant om 15u.

■ **DE*plus*: Dag van de Natuur: beplanten van de Kauwe.** Info: Rik Desmet, tel 09/386.46.63 of 0497/87.56.14. Start om 9u en 13u aan ons perceel aan de Kauwestraat. Einde rond 17u. Meebrengen picknick, werkhandschoenen, laarzen en eventueel bijl en spade. Natuurpunt zorgt voor lekkere soep en drank.

■ **KRB: Dag van de Natuur in het Burreken.** Begeleiding: Dirk Criel, tel. 055/45.66.10, dirkcriel@skynet.be Afspraak om 9u aan Perreveld t.h.v N°14 te Zegelsem. Einde omstreeks 16u. Natuurbeheer betekent ook handen uit de mouwen steken. Allerlei werkjes staan op het programma. En zoals steeds maken vele handen het werk lichter.

Zaterdag 22 november 2014

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm: boomplantactie.** Info: Koen Gintelenberg, tel. 0475/42.42.86. Afspraak om 10u aan de parking van het mijnwerkerspad, Slijpstraat, Zottegem. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, spade. Einde rond 17u.

■ **HRZ: Uilencongres.** Natuurpunt Herzele ontvangt de Steenuilenwerkgroep in Herzele in de Wattenfabriek, Solleveld 25, Herzele. Van 9u tot 17u. Inschrijving (5 euro) op steenuilen@natuurpunt.be. Het volledige programma: www.natuurpuntherzele.be.

■ **ZV: Tafel van 11: Culinaire activiteit met 11.11.11 rond het thema Palestina.** Info: Evelyne Cloet, tel. 09/335.38.99. Afspraak om 19u aan de Boembekemolen, Boembeke 18 te Michelbeke. Inschrijven verplicht.

■ **SL: PP-voorstelling over de Natuurpuntreis naar Spitsbergen** van juni 2014 door Dominique Verbelen. Aanvang om 20u stipt in Zaal Amigo, Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom €2,50 (max. €5 per gezin). Zie ook aparte aankondiging op de achterflap in deze Meander.

Donderdag 27 november 2014

■ **OUD W-P + IWG: Opstellen activiteiten voor 2015.** Samenkomst om 20u in het Liedtskasteel, Parkstraat 4 te Oudenaarde. Einde omstreeks 22u30.

Zaterdag 29 november 2014

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zaterdag 6 december 2014

■ **DE*plus*: Derde natuurquiz.** Info: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08. Quiz vanaf 19u30 in zaal ter Wilgen (Poelstraat 70 in Deinze). Een gezellige en luchtige natuurquiz voor iedereen met interesse voor het leven in onze streek. Mooie prijzen te winnen. Groepjes van 4 personen kunnen zich inschrijven via info@natuurpunt deinzeplus.be voor 1 december. Inschrijving 4 euro per persoon, ten voordele van de natuurreservaten van onze afdeling. Einde omstreeks 23u.

■ **HRZ: 5e Kaasavond.** Zaal Antoniuskring, Provincieweg (aan de kerk) in Borsbeke (Herzele). Kaarten bestellen bij het bestuur of op de website www.natuurpuntherzele.be.

Zondag 7 december 2014

■ **GZ: Wandeling langs de trage wegen van Huise.** Contactpersoon: Eddy Van Den Abeele 0474/62.20.52. Samenkomst om 9u30 aan het oud gemeentecomplex in Huise, Huisedorp. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: goed schoeisel, verrekijker, veldgidsen.

Donderdag 11 december 2014

■ **OUD W-P +IWG: 'waarnemingen.be'.** Samenkomst om

20u in het Liedtskasteel, Parkstraat 4 te Oudenaarde. Zin en onzin over 'waarnemingen.be'. Hoe gaat het in zijn werk en hoe begin ik eraan? Einde omstreeks 22u30.

Vrijdag 12 december 2014

■ **DE*plus*: braakballen ontleden.** Gidsen: Norbert Desmet (tel 0494/65.33.91), Rik Desmet en Etienne Colpaert. Start om 20u in de kelder van de bibliotheek (Markt, Deinze). Einde rond 23u. We doen met bovenstaande begeleiders een nieuwe greep in het menu van onze uilen aan de hand van het pluizen van braakballen. Wat ze eten blijkt op het einde van de avond uit een reeks schedeltjes en beentjes waar jullie wegwijs in raken en zo de soorten muizen herkennen. We delen de groep in twee: de reeds 'gevorderden' die al een lading op eigen tempo aankunnen en de nieuwelingen waarvoor we een gepaste initiatie hebben. Er is een korte PP-inleiding voor iedereen. Alle materiaal (pincetten en zo) is ter plaatse maar een loep is aangewezen als je die thuis hebt. En wat potjes als je soepbeentjes en schedeltjes wil meenemen.

Zaterdag 13 december 2014

■ **ZV: Werkdag Perlinkvallei.** Contactpersoon: Vincent Decroock, tel. 0498/10.95.39. Afspraak om 9u30 aan het kapelletje, Marlboroughstraat, Zwalm. Aanleg, onderhoud en versteviging van bospoeltjes in het Maalbroekbos. Einde omstreeks 12u. Meebrengen: werkschoenen, schop en spade.

■ **HOU: Natuurpunt.café met concert.** Natuurpunt Houtem nodigt je graag uit op onze jaarlijkse Lokale Algemene Ledenvergadering. Graag stellen we onze werking aan je voor en vertellen je wat we komend jaar voor jou in petto hebben. Dit alles in een muzikaal kader, bij een hapje en een drankje. Plaats van afspraak: Muziekcentrum de Garage, Kerkkouterstraat 62, 9520 Bavegem (Sint-Lievens-Houtem) om 18u30. Meer info via www.natuurpunthoutem.be.

Zondag 14 december 2014

■ **DE*plus*: Ronde van Deinze:** op zoek naar natuur in Grammene. Gids: Noël De Loof, tel 09/386.21.43. Start om 10u aan kerk van Grammene. We bezoeken vooral de natuur rond de oude Leie en verdiepen ons in de geschiedenis van het vlas. Einde rond 12u. Meebrengen: goede schoenen en warme kledij.

Zaterdag 20 december 2014

■ **SL: PP-voorstelling over Natuur in eigen land.** Tijdens deze winteravond blijven we dicht bij huis. Natuur- en landschapsfotograaf Bart Heirweg laat ons zien hoe rijk de natuur in België wel is. We starten aan de kust, houden uitgebreid halt in eigen streek en eindigen in de hoogste regionen van België. Tijdens deze klank- en beeldreeks toont Bart ons niet alleen prachtig mistige ochtendlandschappen, maar ook de fauna en flora die ons land rijk is. Bart geeft ons zijn impressies en ervaringen als natuurfotograaf en leert je nieuwe plekjes kennen. De opbrengst van deze winteravond gaat naar natuurreservaat De Langemeersen. Aanvang om 20u stipt in Zaal 'Amigo', Heurnestraat 235 te Heurne. Einde omstreeks 22u30. Inkom €2,50 (max. €5 per gezin). Zie ook aparte aankondiging op de achterflap in deze Meander.

■ **ZV: Werkdag Middenloop Zwalm.** Contactpersoon: Koen Gintelenberg, tel.055/60.45.21. Afspraakplaats wordt per mail rondgestuurd i.f.v. de uit te voeren werken. Neem contact op voor opname in de mailinglist. Aanvang om 10u, einde rond 17u. Meebrengen: stevig schoeisel of laarzen, werkhandschoenen.

Zaterdag 27 december 2014

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

■ **WMB: Werkdag Munkbosbeekvallei.** Info: Laurent Flostroy 0498/67.71.09, laurent.flostroy@telenet.be. We gaan bomen knotten en andere onderhoudswerken uitvoeren. Aanvang om 9u30 en 13u30, samenkomst aan het perceel van Natuurpunt in de Munkbosstraat nabij Dikkele.

Zondag 28 december 2014

■ **SL+VWG: Vogeltocht naar de Braakman (Westerschelde).** Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel. 09/324.09.42. Samenkomst om 7u30 aan de kerk van Eke. Kostendelend rijden. Observatie van watervogels, ganzen, … Einde omstreeks 15u30. Meebrengen: vogelgidsen, verrekijker (evt. telescoop), warme kledij, laarzen of goed schoeisel, picknick, drank.

Woensdag 14 januari 2015

■ **VWG +SL: Bijeenkomst van de Vogelwerkgroep in het Stedelijk Centrum te Heurne,** o.l.v. Paul Vandenbulcke, tel 0475/34.65.86. Aanvang om 20u. Einde rond 22u30. Op deze bijeenkomst van de vogelkijkers uit de regio (of daarbuiten) zal je ongetwijfeld nieuwe zaken bijleren. Er worden enkele voorstellingen gebracht, die kunnen gaan over diverse thema's: determinatie, reisverslagen, projectresultaten,… Dit zowel voor de beginnende vogelkijker als de meer gevorderde. De exacte inhoud maken we op voorhand bekend op ons forum www.natuurforum.be --> Vlaamse Ardennen *plus*.

Vrijdag 16 januari 2015

■ **Gezamelijke nieuwjaarsreceptie van Natuurpunt VA-*plus* en Milieufront Omer Wattez.** We zetten het nieuwe jaar in met een hapje en een drankje. Afspraak om 19u30 in de parochiezaal te Leupegem - Oudenaarde (Sompelplein). Graag vooraf een seintje aan MOW vzw, Kattestraat 23 te Oudenaarde, tel. 055/30.96.66 of info@milieufrontomerwattez.be.

Zondag 18 januari 2015

■ **VWG + SL: Vogeltocht voor beginners,** met aandacht voor de watervogels. Gids: Jacques Vanheuverswyn, tel 09/324.09.42. Samenkomst om 8u30 aan de Scheldebrug te Zingem. Einde om 11u30. We tellen Spettekraai, Weiput en Grooten Bulck. Meebrengen: verrekijker, laarzen noodzakelijk, vogelgids.

■ **ZV: Nieuwjaarsreceptiewandeling.** Info: Koen Gintelenberg, tel. 055/60.45.21. Samenkomst om 10u aan de Boembekemolen, Boembeke 18 te Michelbeke. Nieuwjaarswandeling in het gebied Boterhoek. Vanaf 11u30 nieuwjaarsreceptie in de molen. Einde rond 13u. Meebrengen: laarzen.

■ **KRB: Bibbertocht + nieuwjaarsdrink in het Burreken.** Begeleiding: Filip Hebbrecht (tel 055.49.55.63; filip.hebbrecht@telenet.be) Afspraak om 14u aan Perreveld t.h.v. N°14 te Zegelsem. Een mooie landschapswandeling door het hart van Het Burreken. Aansluitend nieuwjaarsdrink in de schuur om 16u.

Zaterdag 24 januari 2015

■ **KBE: Werkdag Bos t'Ename.** Contactpersoon: Pieter Blondé: 0488/36.22.79 en Guido Tack 0474/90.02.30. Elke laatste zaterdag van de maand wordt gewerkt in Bos t'Ename, van hakhout afzetten tot hooien. Samenkomst aan de loods, Braambrugstraat 43. Aanvang om 9u en/of 13u30. Meebrengen: goed schoeisel of laarzen en werkhandschoenen.

Zondag 25 januari 2015

■ **DZ: Startactiviteit van de nieuwe afdeling Deinze-Zulte!** Info: Koen Houthoofd, tel 09/328.11.08. Start om 14u in de Guldepoort in Machelen (Dorpsstraat 46) voor de start van de nieuwe afdeling Deinze-Zulte. We verkennen de winterse natuur rond Machelen. Voor de kinderen is er een aparte kinderactiviteit. Vanaf 16u serveren we de traditionele gratis natuurpuntpannenkoeken en geven we een woordje uitleg over de nieuwe afdeling en de geplande activiteiten. Einde omstreeks 17u30.

Natuurpuntreis 2015

Michel Vander Vennet

“Üdvözöljük a Magyarország”. Of, voor wie geen talenknobbel heeft: “Welkom in Hongarije”. Na twee reizen naar Bulgarije met de Zwarte Zee en het Bulgaarse (hoog)gebergte op het programma, viel de keuze nogmaals op een minder bekend lid van de Europese Unie: Hongarije.
Het land stond reeds twee keer op het programma van Natuurpunt (toen nog De Wielewaal): één keer met de Donaubocht als bestemming, de andere keer met het westelijke Balatonmeer als voorgerecht voor Slovenië.

Voor 2015 wordt ook nu weer een beroep gedaan op een (natuur)reisbureau van het land zelf: Ecotours (www.ecotours.hu) en van Gabor Orban die een heel mooi reisvoorstel opstelde voor een 12-daags programma, opgesplitst in drie delen.

We verblijven 5 nachten in de Eco Lodge van Ecotours in Kiskunsag. Kiskunsag is het minder bekende kleinere, maar zeker niet minder interessante broertje van Hortobagy. Dit puszta/steppegebied bevat o.a. de grootste Centraal-Europese concentratie van de grote trap, naast tal van andere steppevogels (vorkstaartplevier, griel), maar ook de vele waterplassen zijn het bekijken waard om hun diverse soorten eenden (zomertaling, witoogeend,…) en waadvogels (steltkluut, strandplevier ...).

Grote trap *foto: Gerard Mornie*

Vervolgens logeren we drie nachten in het Bükkgebergte, op de grens met Slovakije. Het Nationaal Park wordt gekenmerkt door uitgestrekte beukenbossen en open weidegebieden op kalkgrond, met typische karstverschijnselen: breuken en ondergrondse rivieren en grotten. Uitbundige flora en gevarieerde fauna zullen ons deel zijn.

Het derde deel van ons verblijf (ook 3 overnachtingen) speelt zich af in het Slovaakse Po’lana Nationaal Park. Vogelliefhebbers komen zeker aan hun trekken met de vele soorten spechten en uilen. Maar ook hier zullen we wandelen in een paradijselijk landschap en kunnen genieten van het mooiste wat

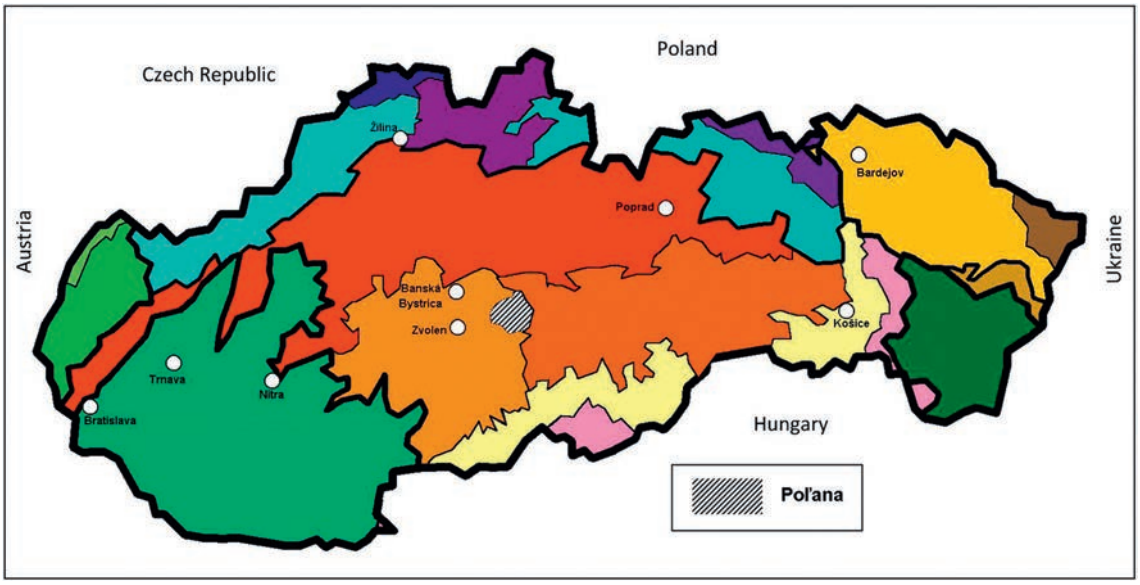

de Europese natuur ons te bieden heeft. Het wordt met andere woorden opnieuw een reis waar elke rechtgeaarde natuurliefhebber helemaal aan zijn trekken zal komen.

Datum: van 8 tot 19 juni 2015.
De **prijs** voor deze twaalfdaagse bedraagt ongeveer 1.450 euro. Hierin is inbegrepen:

- transport in Hongarije en Slovakije
- accommodatie met volpension (overnachting + ontbijt, lunchpakket en avondmaal) in een tweepersoonskamer. Eenpersoonskamers zijn mogelijk, mits toeslag.
- begeleiding door twee gidsen

Niet inbegrepen:

- vliegtuigtickets (op dit ogenblik betaal je voor een ticket voor één persoon 120 euro, maar de ervaring leert dat een groepsticket altijd een stuk duurder is);
- (alcoholische) drank bij het eten (of erna);
- verzekering.

En voor wie nog niet overtuigd zou zijn geven we alvast een (Engels) voorsmaakje met een link naar een verslag van het Britse Honeyguide (http://ecotours.hu/images/Itinerary/Trip%20Report-Honeyguide%20Hungary2013.pdf)
Mocht je nog vragen hebben, aarzel niet en neem contact op, hetzij telefonisch (055/31.75.37) of via mail (m_vandervennet@hotmail.com).

Inschrijven kan **vanaf zondag 12 oktober**. Het kantoor gaat open om 10.00 uur.

Bijzondere vogelwaarnemingen juni-augustus 2014

Dimitri Van de Populiere

Tijdens de zomermaanden staat het vogelkijken meestal op een laag pitje. Velen leggen zich dan toe op insecten. Maar toch blijven we alert. De voorjaarstrek loopt immers nog tot juni, terwijl de eerste steltlopers al in juli beginnen terug te trekken. De trektelkoorts begint vanaf half augustus al bij enkelen serieus te broeien. Absolute hoogtepunten van deze periode waren een morinelplevier, krombekstrandloper, het allereerste vastgestelde broedgeval van Orpheusspotvogel voor Vlaamse Ardennen *plus* en een zingende roodmus!

Eenden tot reigers

Zomertaling: 28-06 tot 31-07: Zingem, Weiput: 1 tot 2 ex (DVDP, e.a.); 2-07: Gottem: 2 ex (ECO,EDE). **Geoorde fuut**: 21-06 en 15-07: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (NVW, BDE). **Kleine zilverreiger**: 2-07 en 10-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE; NVW); 3-08: Petegem, Langemeersen: 2 over (BHE); 15-08: Kruishoutem: 2 over (GCO); 30-08: Grammene: 1 over (EDE). **Grote zilverreiger**: 24-07: Heurne, Dal: 1 ex (BHE,e.a.); 3-08: Zingem, Spettekraai: 1 ex (ADV); 6-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (VLO); 9-08: Zingem, Weiput: 2 ex (FDG) en Eine, Snippenweide: 1 over (ADV). **Purperreiger**: 27-08: Berchem, Paddenbroek: 1 ex (TLI). **Ooievaar**: 33

Biologische groententeelt

Ourobouros.be

Flexibele groentenmanden

waarnemingen; 27-08: Mater: bel van 79 ex! (LVDL). **Zwarte ooievaar**: 27-07: Nazareth, Callemoeie: 1 over (BDE,e.a.). **Lepelaar**: 7-06: Petegem, Langemeersen: 2 over (TNA); 4-08: Deinze: 3 over (VLO); 27-08: Eine: 1 over (DDG).

Roofvogels

Visarend: 27-08: Baaigemkouter: 2 over (FVE); Eine: 1 over (DDG); 31-08: Machelen: 1 over (EDE). **Bruine kiekendief**: 28 waarnemingen. **Grauwe kiekendief**: 17-08: Kruishoutem, Zijldegemkouter: 1 juv (GCO). **Wespendief**: 89 waarnemingen. **Havik**: 9-06 tot 20-07: Lierde, Parkbos-Uilenbroek: 4 waarnemingen (LNE, ADG); 15-06 en 1-08: Bos t'Ename: 1 ex; 20-06 en 4-07: Kwaremont, Beiaardbos: 1 ex (NDS); 1-08: Ronse, Bois Joly: 1 juv (DVE). **Slechtvalk**: 20 waarnemingen.

Rallen tot sternen

Porseleinhoen: 5-08: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI, SFE). **Kluut**: 20-06: Nazareth, Callemoeie: 3 ex (LNE). **Kleine plevier**: hele periode: Nazareth, Callemoeie: 1 tot 3 ex, waarschijnlijk broedgeval. 25-06 en 2-07: Zulte, Leievallei: 4 en 2 ex (ECO, EDE). **Morinelplevier**: 28-08: Mater: 1 ex (LVDL,e.a.). **Goudplevier**: 15-08: Kruishoutem: 1 over (GCO). **Steenloper**: 6-08: Kruishoutem: 1 ex (RDS). **Bonte strandloper**: 28-08: Kruishoutem: 2 ex (LVDL,e.a.). **Krombekstrandloper**: 27-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (SFE,e.a.). **Bosruiter**: 11-07 tot 24-07: Eke, De Ratte: 1 tot 3 ex (BDE,e.a.). **Regenwulp**: 31-08: Welden: 1 over (SFE). **Zwartkopmeeuw**: 10 waarnemingen. **Geelpootmeeuw**: 9-06: Ronse: 1 over (DVE); 13-06 en 15-06: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE); 6-07 tot 19-08: Oudenaarde, omgeving sluis: 1 ex, jaarlijkse gast (NGE, e.a.). **Pontische meeuw**: 15-06 tot 3-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (BDE,e.a.). **Grote mantelmeeuw**: 30-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (JaVH). **Zwarte stern**: 22-06 en 31-08: Nazareth, Callemoeie: 1 ex (ADV) en 3 juv (BDE,e.a.).

Steenloper *foto: Walther De Munter*

Duiven tot lijsters

Zomertortel: 3-06: Meilegem, Kaaihoeve: 1 ex (USA); 19-06 tot 18-07: Ronse, oude spoorweg: 1 ex (RWE, e.a.); 30-06: Wannegem-Lede: 1 ex (GCO). **Ransuil**: 16 waarnemingen. **Kerkuil**: 12 waarnemingen. **Middelste bonte specht**: 12-06: Ronse, Bois Joly: 1 ex (DVE); 1-07: Melden, Koppenberg: 1 ex (SFE); 11-07 tot 13-08: Ronse,

Pyreneeën: 8 waarnemingen (DVE); 13-07: Kwaremont: 1 ex (GCO). **Kleine bonte specht**: 16 waarnemingen. **Draaihals**: 21-06: Eke; Koedreef: 1 ex (DDS); 27-07: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 31-08: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI). **Boompieper**: 24-08: Berchem, Paddenbroek: 2 ex (TLI); 28-08: Mater en Welden: 1 over (JaVH, SFE). **Tapuit**: 13 waarnemingen, allemaal laatste week augustus. **Paapje**: 7-08: Eine, Scheldemeersen: 1 ex (DDG); 26-08: Kruishoutem, Zijldegemkouter: 3 ex (GCO); 28-08: Mater: 1 tot 3 ex (JaVH, LVDL) en Petegem, Langemeersen: 3 ex (LVDL); 30-08: Oesselgem: 1 ex (EDE).

Zangers tot gorzen

Braamsluiper: 11 waarnemingen. **Rietzanger**: 31 waarnemingen. **Sprinkhaanzanger**: 28 waarnemingen. **Cetti's zanger**: 22 waarnemingen. **Orpheusspotvogel**: 6-06: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE); 15-06: Ouwegem: 1 ex (GCO,e.a.); 8-07 tot 12-07: Eine: 1 ex (ADV, e.a.); 16-07 en 25-07: Ronse, Pyreneeën: 1 vastgesteld broedgeval! (DVE, BHE); 26-07: Berchem, Paddenbroek: 1 vangst (TLI). **Vuurgoudhaan**: 6-06: Ronse, Pyreneeën: 1 ex (DVE). **Bonte vliegenvanger**: 29-08: Bos t'Ename: 1 ex (LME); 31-08: Ronse: 1 ex (DVE). **Matkop**: 14 waarnemingen. **Zwarte mees**: 10 waarnemingen. **Wielewaal**: 17 waarnemingen. **Goudvink**: 4-07: Ronse, Hotond: 1 ex (TAD); 25-07: Ronse, Pyreneeën: 2 ex (BHE). **Appelvink**: 6-06: Ronse, Pyreneeën: 2 ex (DVE); 7-06: Bos t'Ename: 1 ex (CNU); 8-06 en 6-07: Ruien, Kluisbos: 2 en 1 ex (BDK, GCO); 21-06: Melden, Koppenberg: 1 ex (DDG). **Kruisbek**: 29-07: Ronse, Pyreneeën: 2 over (DVE). **Roodmus**: 4-06: Petegem, Langemeersen: 1 ex (THE). **Geelgors**: 48 waarnemingen.

Dank aan alle waarnemers.

De Mediawatcher

Techniek tegen ontbossing…

In uitgestrekte wouden is het onbegonnen werk elke poging tot illegale houtkap op te sporen. Een uitgestrekt alarmsysteem is er niet te betalen. Maar in Afrika en Zuid-Amerika staan nu twee proefprojecten met afgedankte smartphones op stapel.

De organisatie Rainforest Connection doet een test met smartphones die hun beste tijd gehad hebben maar het wel nog doen. Ze bevestigen de smartphones hoog in de bomen, onzichtbaar vanaf de grond, en koppelen er enkele zonnepaneeltjes aan om ze in werking te houden.

De smartphone wordt zo een luisterpost die de geluiden doorstuurt naar een centrale computer. Zodra de telefoon verdachte geluiden hoort, vooral van zaagmachines, hoort de centrale computer die dus ook, in real time, en geeft die een alarmsignaal. Op die manier kan men sneller ingrijpen.

Eén smartphone kan de geluiden in een gebied van 3 vierkante kilometer in de gaten houden.

Rainforest Connection zamelt nu via crowdfunding middelen in om luisterposten op te zetten voor 300 vierkante kilometer regenwoud in Afrika en Brazilië. (MO bericht 4 juli 2014)

Nog gevolgen van pesticiden…

Naast complicaties tijdens de zwangerschap, virale infecties en genetische afwijkingen, wijzen steeds meer studies ook verschillende milieuverontreinigende middelen aan als oorzaak van autisme bij kinderen. Zwangere vrouwen die binnen een straal van anderhalve kilometer van een veld wonen waar gewasbeschermingsmiddelen zoals organofosfaten (insecticiden) toegepast

LE ROY RINASSUR BVBA
Warandestraat 17, 9810 Nazareth
Tel: 09/385.44.60 - 09/385.61.32
e-mail: leroy@rinassur.be
Crelan
verzekeringsmakelaar nr. 13839
ALLE BELEGGINGEN - LENINGEN VERZEKERINGEN

BEATRIJS
boeken, boeken & boeken
www.beatrijs.be
BOEKHANDEL
Nederstraat 42 - Hoogstraat 37
9700 Oudenaarde
Tel: 055/31.44.77
Fax: 055/30.03.45

Fiets Licht
ik fiets voor u.
WWW.FIETSKOERIER-FIETSLICHT.BE

worden, hebben volgens een nieuwe Amerikaanse studie 60 procent meer kans op een autistisch kind. (Vilt Nieuwsbrief 23-06-2014)

In deze tijden helpen alle beetjes…

Ons blind vertrouwen in kernenergie heeft er voor gezorgd dat men ons voor deze winter op het ergste voorbereidt. In een hoogontwikkeld land als het onze zou het ineens zomaar kunnen dat bepaalde delen van het platteland voor een paar uren zonder stroom gezet worden.
Bij het zoeken naar alternatieven komt men, zowaar ook bij het maaisel van onze bermen terecht. Energieproblemen zouden zo maar ons bermbeheer ten goede kunnen komen.
In Vlaanderen wordt jaarlijks ongeveer 350 000 ton berm- en natuurgras gemaaid. Hoewel er voor bermmaaisel in principe een afvoerplicht geldt, wordt slechts 10 tot 40 procent van het bermmaaisel nuttig aangewend, voornamelijk als grondstof voor compost. Bermgras wordt op dit moment vooral beschouwd als een last, terwijl het potentieel als hernieuwbare energiebron groot is. Het ondertussen afgelopen project Bermg(r)as onderzocht of het mogelijk is bermgras samen met GFT te vergisten. Indien alle bermgras in Vlaanderen zou worden vergist, levert dat elektriciteit op voor 13 000 gezinnen. (Vilt Nieuwsbrief 01-09-2014)

Stralend everzwijn

Het is al van 1986 geleden dat de kerncentrale van Tsjernobyl in de lucht vloog. Nu nog zijn er in Duitsland everzwijnen die daardoor te radioactief zijn. In Thüringen is één derde van de geschoten everzwijnen ongeschikt voor consumptie. Vooral everzwijnen in bossen eten veel paddenstoelen, waarvan van sommige gekend is dat ze veel cesium-137 kunnen opnemen, een langlevend radioactief isotoop dat massaal is vrijgekomen bij Tsjernobyl. (De Morgen, 4-09-2014)

Het ongelijk van Kuifje

In het album 'De juwelen van Bianca Castafiore' wordt een ekster ten tonele gevoerd die het zou gemunt hebben op glinsterende voorwerpen. Brits universitair onderzoek ontkracht volledig deze mythe. (De Morgen, 19-08-2014)

Everzwijn

Uit cijfers van het INBO blijkt dat het aantal everzwijnen dat geschoten of dood teruggevonden werd in 2013 verder toenam tot 628 (+16,3 % tegenover 2012). Over een periode van vijf jaar bekeken, van 2009 tot 2013, is het aantal dode everzwijnen dat gemeld wordt meer dan vervijfvoudigd. Voor het rapport over de afschotcijfers van grofwild zie: http://www.inbo.be/files/bibliotheek/15/258715.pdf.

Maïswortelboorder

Naar aanleiding van de ontdekking van vier maïswortelboorders in een veld in Diegem hebben 65 landbouwers in de ruime omgeving van de

Jan FRANCOIS
Landmeter-expert
Gentse Steenweg 138
9620 Zottegem
09/361 03 00
jan.francois@telenet.be
www.aardbol.be

P.V.S.
electronic developments
ELEKTRONICA
-ontwerp -productie -consulting
Alle info: info@pvsed.com of tel.055/49.60.12
na afspraak: Neerstraat 28, Nederzwalm
+ ZAKLAMPEN
merk FENIX
Volledige gamma op: www.fenix-nederland.nl

Office Partners
méér dan complete kantoorinrichting
gratis cataloog
& info folder
professioneel advies op maat
http://www.officepartners.be
e-mail: officepartners@skynet.be
Tel: 055/30.41.13

luchthaven van Zaventem het verbod gekregen om komend voorjaar nog maïs te planten. Die maatregel moet voorkomen dat de gevaarlijke kever volgend jaar ook nog opduikt. De kever kan in maïsvelden grote schade aanrichten. Het is de eerste keer sinds 2004 dat de maïswortelboorder gesignaleerd wordt in België. Het diertje drong in de jaren 90 via Servië Europa binnen en heeft zich intussen geïnstalleerd in een groot deel van de EU. Maïswortelboorders kunnen tot 90 procent van de oogst op een perceel vernietigen. (Vilt Nieuwsbrief, 31-07-2014)

Nog eens de neonicotinoïden

Insectenetende vogels, zoals spreeuw en boerenzwaluw gaan sterker achteruit in gebieden met hoge concentraties van de neonicotinoïde *imidacloprid* in het oppervlaktewater. Dit blijkt uit een analyse van gedetailleerde gegevens over milieufactoren en trends van algemene insectenetende vogels in het boerenland. Het wetenschappelijk tijdschrift Nature publiceerde de studie van biologen van de Radboud Universiteit en van Sovon Vogelonderzoek Nederland. Het is voor het eerst dat er een correlatie wordt gevonden tussen de achteruitgang van populaties gewervelde dieren en de concentratie van imidacloprid in het oppervlaktewater. (Natuurpuntbericht 10-07-2014)

Orchidee in Ename

Over de vondst van de paarse wespenorchis in de Vlaamse Ardennen kan je op een andere plaats in deze Meander lezen. In Ename werd er ook een grote populatie rietorchis ontdekt! (Nieuwsflits Bos t'Ename, juni 2014)

Hoe zou het met Rosa zijn en met Jacoba?

Uit onderzoek van de KU Leuven blijkt dat bij begrazing in natuurreservaten de meeste lokale rassen vergelijkbaar zijn met buitenlandse rassen op vlak van zelfredzaamheid en de noodzaak tot bijvoederen. In het natuurgebied Bos t'Ename werken ze al jaren met Oost-Vlaamse roodbont, een oud zelfredzaam ras dat zonder problemen in ruige, halfopen vegetaties of bossen graast. De runderen worden niet bijgevoederd in de winter en hebben geen stal of schuilhok nodig bij slecht weer; ze trekken liever wat verder het bos in. (Natuurpuntbericht 15-08-2014). Zie ook http://www.youtube.com/watch?v=JNhJNWpMWNo).

Pesticiden

Blootstelling aan relatief lage pesticidenconcentraties kan invloed hebben op de hormoonniveaus en de mate van seksuele ontwikkeling bij 14- tot 15-jarige adolescenten. Dat blijkt uit een studie die de VUB uitvoerde in opdracht van de Vlaamse overheid.
Uit de studie blijkt dat zowel de verboden stoffen als enkele pesticiden die vandaag nog gebruikt worden, de hormonale werking bij de jongeren verstoren. HCB en DDE (sinds 1974 verboden maar nog steeds aanwezig!) versnellen de seksuele ontwikkeling bij jongens, terwijl deze bij meisjes vertraagd wordt. Organofosfaat heeft bij beide geslachten een vertragende werking. Deze groep pesticiden wordt vandaag nog in de professionele groenten- en fruitteelt gebruikt, maar zit ook in bepaalde insecticiden die verkocht worden aan particulieren. Het afbraakproduct para-dichlorofenol, aanwezig in mottenballen, toiletblokjes en luchtverfrissers, beïnvloedt dan weer de schildklierhormonen. (Vilt nieuwsbrief, 11-09-2014)

Nul sterren

Een aantal vier-sterrenchefs in Frankrijk vinden dat het terug één weekend per jaar zou moeten toegelaten zijn om ortolanen te vangen en op te eten. De vangst is nu verboden maar de vogels zijn wel op de zwarte markt te koop. Een bereide ortolaan kost 300 euro! Na vangst wordt een ortolaan in het donker vetgemest, daarna in armagnac verdronken en in de oven gestoken om dan in zijn geheel opgegeten te worden… (De Morgen, 11-09-2014)

De lont aan het vat…

De goede oude tijd (!?) dat elke zichzelf respecterende Vlaming in de achtertuin een roestig vaatje staan had om daarin zijn afval te verbranden is gelukkig voorbij (?) Voortaan is het ook verboden om biomassa-afval uit de tuin in open lucht te verbranden. Dat besliste de Vlaamse regering. Tot nu was het toegelaten plantaardige afvalstoffen die afkomstig waren van het onderhoud van tuinen, de ontbossing of ontginning van terreinen en eigen bedrijfslandbouwkundige werkzaamheden in open lucht te verbranden. Eigenaardig genoeg mogen kerstboomverbrandingen en kampvuren wel nog. Vrolijke,vrolijke vrienden, vrolijke vrienden dat zijn wij…

Nieuwe broedvogel voor de regio: Orpheusspotvogel

Dimitri Van de Populiere

De Orpheusspotvogel rukt op en dat was deze jaargang te merken. Er werden nog nooit zoveel Orpheusspotvogels gezien in onze regio als dit jaar. Tot nog toe zijn er vijf verschillende waarnemingen

Orpheusspotvogel foto: Dimitri Van de Populiere

geweest. Eentje daarvan kwam zelfs tot broeden en is zo een nieuwe broedvogel voor de regio Vlaamse Ardennen *plus*.

Laten we even de verschillende waarnemingen op een rijtje zetten. Half mei dook er eentje op aan de Boigneberg in Maarke-Kerkem (BHE). Een kleine week nadien werd er aan de Steenbergstraat in Kerzelare/Volkegem nog een ontdekt (BHE). Begin juni werd een zingend exemplaar gezien in de Pyreneeën in Ronse (DVE). Halverwege juni opnieuw een zingend exemplaar in Ouwegem (GCO). De vijfde vogel werd ontdekt op de grens tussen Eine en Heurne, op een braakliggend terrein in de Heurnestraat, grenzend aan de Snippenweide (ADV). Half juli vond DVE de vogel in Ronse terug, gekoppeld, en met jongen. Een nieuwe broedvogel voor de regio!

De opmars van de Orpheusspotvogel gaat hoogst waarschijnlijk samen met de klimaatverandering. Het is immers een zuidelijke soort. De soort zit al even in het zuiden van ons land, en lijkt nu dus ook op te rukken richting Vlaanderen. Hij lijkt erg op de bekendere spotvogel, met wie het jammer genoeg een pak minder goed gaat. In het veld is het niet altijd even gemakkelijk om een onderscheid te maken tussen beide soorten.

Hallo Ello?

We worden tegenwoordig zowat om de oren geslagen met steeds goedkopere tarieven voor mobiel bellen, mega- en gigabites…
Als ik zo rond mij kijk is het blijkbaar nog niet zo gekend maar je kan met je gsm ook een goed doel steunen!

Bij Ello gaat de winst op het gsm-verkeer naar het goede doel. Voor de volle 100%. Met het geld dat je nu al betaalt voor je sms´jes en telefoontjes kan je via Ello Mobile organisaties en projecten steunen die zich inzetten voor een betere leefwereld... Naast projecten in de Derde Wereld kan je ook kiezen voor natuurbeschermingsprojecten.
Info: http://www.ello-mobile.be/nl.aspx

“je kan beter inconsequent goed doen dan consequent alles fout”.

Een *Malaiseval* in de Vallei van de Zeverenbeek

Inventarisatie van insecten en spinnen

Chantal Martens

In de vallei van de Zeverenbeek te Deinze zijn tot op de dag van vandaag een aantal historische hooilanden en broekbossen bewaard gebleven. Een deel van deze gebieden wordt beheerd door Natuurpunt vzw. Het terrein 'Schave' wijkt af van de andere door Natuurpunt beheerde graslanden in de vallei omdat het begraasd wordt i.p.v. gehooid. Terreinen die extensief begraasd worden (d.w.z. met een lage begrazingsdichtheid) zijn vaak zeer interessant voor insecten en spinnen omdat ze een structuurrijke vegetatie hebben met een mozaïek aan vegetatietypes. Andere ingrediënten die van Schave een interessant gebied maken zijn de dikke veenlaag in de bodem en de aanwezigheid van enkele kwellenzen (d.w.z. plaatsen waar grondwater onder druk aan de oppervlakte komt).

In 2012 werden in Schave insecten en spinnen geïnventariseerd gebruik makende van een Malaiseval. Dit is een soort vangtent. Ze bestaat uit een aantal schotten van doek en is langs onder open. Op het hoogste punt van de tent is er een opening die naar een verzamelpot met alcohol leidt. Insecten en andere ongewervelden die tegen één van de schotten botsen zoeken een uitgang (naar het licht), vliegen of kruipen langsheen de schuin oplopende wanden naar boven en komen zo in de met alcohol gevulde verzamelpot terecht. De verzamelpot werd één keer om de 2 weken geledigd. Vervolgens werden de groepen waarvoor geïnteresseerde specialisten gevonden werden uitgesorteerd en onder hen verdeeld ter identificatie.

Opstelling Malaiseval *foto: Chantal Martens*

In totaal werkten 10 insecten- en spinnenspecialisten mee aan de identificatie van het ingezamelde materiaal. Dit resulteerde in een lijst van 239 soorten muggen, vliegen, kevers, cicaden, mieren, sprinkhanen, beeksteenvliegen en spinnen. Daarbij zijn heel wat habitatspecialisten van natte graslanden, moerassen, natte ruigtes, beekvalleien en kwelgebieden. Zo zijn bv. de steltmuggen *Limnophila pictipennis, Pilaria discicollis* en *Helius longirostris* typische moerassoorten. *Vanoyia tenuicornis* is een wapenvlieg die slechts op een beperkt aantal plaatsen in Vlaanderen werd waargenomen. Het is een soort van moerassen, natte weilanden, natte duinpannen en zilte graslanden, die een voorkeur heeft voor locaties waar er kwel optreedt. De meest talrijke zweefvlieg in de stalen, *Neoascia geniculata*, is een zeldzame soort van matig voedselarme tot matig voedselrijke moerassen en bv. ook van dotterbloemhooilanden. Deze soort is in België grotendeels beperkt tot de westelijke helft van ons land. De beeksteenvlieg *Nemoura dubitans* is afhankelijk van kwelbronnen met veel organisch

TUINAANLEG EN -ONDERHOUD

alle snoeiwerken ook verlagen van bomen

MICHAEL BEKAERT

Ganzendam 9 - 9890 Vurste
Tel: 0497/43.01.79

Boomkwekerij
DE BOCK LV

Wij zijn specialisten in

Sierheesters, Rozen, Bamboes, Vaste planten, Coniferen, Sierbomen, Haagplanten, Fruitbomen

Pelikaanstraat 89
9700 Oudenaarde - Nederename

Tel: 055/30.24.80 (bedrijf)
Fax. 055/31.35.83

Dierenartsenpraktijk 'Blauwesteen'

Dierenartsen De Pourcq Bernard en Moreaux Philippe

Blauwesteen 43 te 9600 Ronse

www.dierenartsenpraktijkblauwesteen.be
tel: 055/21.38.19

uit sympathie

materiaal. De spin *Microlinyphia impigra* wordt in Vlaanderen beschouwd als kwetsbaar en komt typisch voor in moerassen met riet. Dit is slechts een greep uit de resultaten. Het volledige verhaal is te vinden in Martens et al. (2014). Geïnteresseerden kunnen voor meer info contact opnemen via martenschantal@yahoo.com.

Referentie

Martens C., De Blauwe H., Dekoninck W., Kekenbosch R., Lock K., Menten J., Peeters K., Pollet M., Verhoeyen K. & Versigghel J., 2014. - Resultaten van een Malaisevalcampagne in de vallei van de Zeverenbeek (Deinze, Oost-Vlaanderen, België). Bulletin S.R.B.E./K.B.V.E, 150: 111-131.

Fruitboomactie 2014: plant een fruitboom en pluk later lekker vers fruit

Eet jij ook graag een appel, peer of rode bes? Heb jij nog wat ruimte in je tuin? Dan is de fruitboomactie iets voor jou. Wat is er immers lekkerder dan een appel uit de eigen tuin, versgeplukte frambozen of een net afgevallen walnoot? Door één of meerdere fruitbomen of struiken met kleinfruit aan te planten in de tuin of weide, kan je een stukje natuur tot leven brengen.

Dit najaar loopt de 17e boomplantactie in de gemeenten Deinze en Zulte. Milieufront Omer Wattez Leievallei samen met de gemeentebesturen van Deinze en Zulte staan in voor de organisatie. Hierbij staan fruitbomen en bessenstruiken centraal. In het aanbod zitten zowel laag- half- als hoogstammen. Onze voorkeur blijft weliswaar uitgaan voor hoog- en halfstamfruitbomen. Zij hebben immers een hoge landschappelijke waarde, vooral wanneer ze in het voorjaar in bloesem staan. Hoogstammen bieden meer weerstand tegen allerlei ziektes en plagen. Op ecologisch vlak trekken ze veel insectenetende vogels aan. Wie echter over onvoldoende ruimte beschikt, kan een laagstam aanplanten. Zo heeft die toch fruit uit de eigen tuin, hoe klein die tuin ook is. Laagstammen dragen sneller vruchten, maar zijn wel meer vatbaar voor ziektes en zijn ook minder sterk. Wij kiezen voor streekeigen en oude rassen, wat ook een historische waarde heeft.

Voor de aanplant van hoogstamfruitbomen kan men subsidies bekomen bij het gemeentebestuur van Zulte. Het Vlaamse Gewest biedt eveneens een financiële ondersteuning voor wie een grote boomgaard aanlegt met oude fruitrassen. Ook kleinfruit als rode bessen en frambozen komen in het aanbod voor. Meer info over de subsidies van de gemeente Zulte bij de milieuambtenaar en over de subsidies van het Vlaamse Gewest bij www.boomgaardenstichting.be of op tel. 012/39.11.88.

foto: Gilbert De Ghesquière

Iedereen kan gratis een info-brochure met bestelbon vinden op www.zulte.be of bekomen in het gemeentehuis te Zulte en in de bibliotheek te Zulte. Tot 31/10/2014 kunnen de bestellingen worden binnengebracht op het gemeentehuis of worden gemaild naar milieu@zulte.be. Het plantgoed zelf kan worden afgehaald op zaterdag 22/11/2014. Grote bestellingen worden in Zulte aan huis geleverd.

Eerst bestellen, enkele weken later planten, en enige tijd later: smullen maar!

Levering vlees door Veeakker i.s.m. Natuurpunt VA+

zie ook Meander 3/2014 op blz. 37

Op **14 november** wordt op volgende uren en plaatsen het besteld vlees geleverd:

- **9:00 tot 9:15:** Kasteel van Egmont (NP Zottegem) Heldenlaan 90 Zottegem;
- **10:10 tot 10:25:** Parking Delhaize (NP Ronse) Zonnestraat 4 Ronse;
- **11:00 tot 11:15:** Bioshop 'De Zonnebloem' (NP Oudenaarde) Parkstraat 25 Oudenaarde.

IHD-overlegproces opmaak Managementplannen uitgesteld: tijd voor kwaliteit

Johan Cosijn

In een eerste bijdrage over de Instandhoudingsdoelen (IHD) kon je in Meander 3-2014, p. 33 en 34 lezen dat de Instandhoudingsdoelen in verschillende fases zullen worden uitgevoerd via zogenaamde 'Managementplannen'. Deze plannen moeten dit jaar nog vastleggen waar welk doel gerealiseerd wordt. Daarbij wordt eerst gekeken wat overheden en terreinbeherende verenigingen zoals Natuurpunt, de zogenaamde sterkste schouders, op hun gronden kunnen realiseren. Het lokaal overleg stond gepland om begin september te starten. Maar… het overleg over de eerste Managementplannen (de zogenaamde Overlegplatforms) wordt met 4 maanden uitgesteld en zal pas na 2 januari 2015 opnieuw van start gaan. Oorzaken zijn de praktische problemen in de voorbereiding (het op kaart zetten van de zogenaamde 'evidenties' blijkt moeilijker dan verhoopt) en het uitblijven van de beloofde verduidelijking voor de landbouwers over de gevolgen van de PAS (Programmatische aanpak stikstof). Op die manier is er vier maanden extra tijd voor het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en de terreinbeherende verenigingen om de 'evidenties' kwalitatief voor te bereiden. Het bouwen aan het NATURA 2000 netwerk moet immers ruimtelijk bekeken worden, en niet boekhoudkundig. De LSVI-criteria (die bepalen of een individueel gebied op termijn de gunstige staat kan bereiken) vormen een belangrijke toetssteen. Dat betekent bijvoorbeeld dat er voldoende grote kernen en habitattypische fauna aanwezig moet zijn. Verder moet ervoor gezorgd worden dat de leefgebieden van beschermde soorten niet gehypothekeerd worden (het volledig afdekken van de behoeften van de soorten moet nog volgen) en moeten we rekening houden met de beperkingen die de bestaande milieudrukken veroorzaken. Dit uitstel schept de mogelijkheid voor een nog betere voorbereiding van het overlegproces, zodat dit vlotter en efficiënter zal kunnen verlopen. Natuurpunt werkt daar i.s.m. ANB de komende maanden hard aan verder. We houden jullie op de hoogte van de verdere ontwikkelingen.

In afwachting kan je het filmpje over de natuurdoelen bekijken. Met dit filmpje wil het Agentschap voor Natuur en Bos de deelnemers aan de overlegprocessen rond Europese natuurdoelen in Vlaanderen (Natura 2000) op een visuele manier wegwijs maken in de terminologie en trajecten die erbij horen. Meer informatie over de Europese natuurdoelen (algemeen, technisch…) vind je op www.natura2000.vlaanderen.be. Je kunt het filmpje downloaden op Vimeo via https://vimeo.com/97419813

Najaarshappening: fruit en groen in je buurt

Zondag 19 oktober 2014
Ronse - CC De Ververij, 10–18u
Ben je op zoek naar informatie over streekeigen fruit voor de boomgaard?
Wil je aan de slag in je stadstuin of op het balkon?
Of wil je wandelend langs trage wegen genieten van het vele groen in en rond jouw stad?

Doorlopend
Info over fruitbomen, fruit en verwerking, leven in de boomgaard; proeven van tientallen appel- en perenrassen, adviespomologen; info over streekeigen bomen en struiken; bestellen plantgoed; info over kringlooptuin en vierkantemetertuin; info over het landschapsherstel op de top van de Muziekberg; natuur in je buurt: volkstuinen, natuur rond de stad; afhalen krokusbollen voor inwoners van Stad Ronse; bar met streekproducten; mobiele fruitpers: vooraf inschrijven! www.mobielefruitpers.com; Maak je eigen 'scharrelkunst'; tentoonstelling sporen in de

tijd www.sporenindetijd.be; tentoonstelling cradle to cradle.

Dag van de Trage Weg

Diverse wandelingen met gids langs trage wegen, vanaf 10u tot 16u30. Vooraf inschrijven!: toerisme@ronse.be of 055/23.28.16.

- 10u: natuurwandeling naar Bois Joly (6 km);
- 14u: spoorwegwandeling: via de Stadstuin naar de oude spoorweglijn 87, het geboortebos en de natuurreservaten rond langs deze spoorwegbedding (10 km);
- 14u: langs trage wegen naar het Muziekbos met beklimming van de geuzentoren en info over de geplande beheerwerken op de top van de Muziekberg (10 km);
- 14u, 14u30, 16u en 16u30: langs de Stadstuin met bezoek aan de volkstuinen (1-1,5u).

Voor kinderen en gezinnen (programmatie op www.rlva.be):

Insectenhotel bouwen; Workshops door Kunstacademie Vlaamse Ardennen, afdeling Beeld, Woord en Muziek; Maak je eigen scharrelkunst met natuurmaterialen.

Demonstraties en rondleidingen (programmatie op www.rlva.be):

enten van fruit; snoei zonder geknoei; kringlooptuinieren; vierkantemetertuin; bladlezen | thuiscomposteren; drumsessie natuurlijke materialen rondleiding in de tuinen van De Ververij Sessie MAP-it over het Mijnwerkerspad.

Lezingen (programmatie op www.rlva.be):

over de gezondheid van de appel stadsimker over(leven) in Ronse: (on)kruid tussen de straatstenen LETSEN in het groen historiek en aanleg van het cultuurcentrum en tuinen De Ververij het Lettenhofpark: unieke begraafplaats.
(*Programma onder voorbehoud*)

Dit is een organisatie van Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen in samenwerking met de Stad Ronse. Met dank aan de partners Agentschap voor Natuur en Bos, Milieufront Omer Wattez, Trage Wegen, Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*, Intercommunale Vlaamse Ardennen, Kunstacademie Vlaamse Ardennen, Centrum voor Natuureducatie, Elder, Volkstuin Ronse, Lets Vlaamse Ardennen.

Alle info op: www.rlva.be, www.ronse.be.

De Natuurpunt kalender en Familie agenda 2015 zijn er

In de **Natuurpunt kalender** vindt u elke maand een schitterend natuurbeeld zoals een grote bonte specht in de sneeuw of een geeuwende steenuil. Elke dag een vakje om te noteren.
Met je aankoop draag je bij tot natuurbehoud in de Vlaamse Ardennen. **Bestel hem nu bij je lokale Natuurpunt afdeling of via de Natuurpunt winkel.** Verkoopprijs: 10 euro.

- Met de **Natuurpunt familie agenda 2015** haalt u elke week een prachtige natuurfoto in huis, van de beste kwaliteit. Alle foto's zijn met zorg en passie gemaakt door de meest enthousiaste fotografen.

Deze agenda is zeer gebruiksvriendelijk en heeft een luxe uitstraling. De gesloten binding en het handige leeskoord onderstrepen dat. U heeft veel schrijfruimte en de landelijke feestdagen zijn al voorgedrukt. Door het prettige formaat is de agenda handig voor op uw bureau of om altijd bij u te hebben. De schrijfbaarheid is verbeterd door het FSC papier. Elke foto is voorzien van sfeervolle en leerzame tekst. Kortom: een must voor elke vogel- en natuurliefhebber! Uiteraard ook een perfect idee om cadeau te doen.

Meer info: http://winkel.natuurpunt.be/Natuurpunt-

familie-agenda-2015?filter_name=agenda&filter_description=true. Ledenprijs: 13,05 euro.

Koop ze **samen** voor slechts 19,95 euro via www.natuurpunt.be/winkel.

Natuurwaardeverkenner

Een ecosysteem levert goederen en diensten aan de mens, die een effect hebben op de welvaart of het welzijn van een maatschappij. Met de natuurwaardeverkenner bent u in staat om het belang van deze diensten te verkennen en te schatten hoe door veranderingen in landgebruik deze diensten worden beïnvloed.
Omdat de Vlaamse overheid het belang inziet van ecosysteemdiensten (ESD) en hun rol voor beter geïnformeerde beleidsbeslissingen, liet het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie een team van economen en ecologen van VITO en de universiteiten van Antwerpen en Amsterdam een studie uitwerken waarmee het belang en de economische waarde van ESD voor Vlaanderen kon worden aangetoond.

Op woensdag 10 juli kwam de natuurwaardeverkenner 2.0. online. Deze nieuwe versie komt in de plaats van de huidige tool. Er zijn heel wat wijzigingen: zo komen meer ecosysteemdiensten aan bod, zijn een aantal bestaande methoden verfijnd en is de monetaire waardering aangevuld met een kwalitatieve en kwantitatieve waardering. De tool is voor een deel ook raadpleegbaar in het Engels. De natuurwaardeverkenner vind je hier: www.natuurwaardeverkenner.be

Pesticiden in Herzele

Dries Van Nieuwenhuyse

Het Bermdecreet van 1 januari 1985 laat alleen een eerste maaibeurt toe vanaf 15 juni en een tweede vanaf 15 september, omdat dan de ideale acties ervoor kunnen zorgen dat onze wegbermen gezond blijven en de biodiversiteit ervan gegarandeerd blijft. Op tal van plaatsen in onze gemeente Herzele zien we dat heel wat mensen echter de gemakkelijkste oplossing vinden in het doodspuiten van de berm. Jammer genoeg worden hierbij niet alleen de kruidachtige planten gedood. Ook het insectenleven, en bij uitbreiding het vogelbestand (dat in veel gevallen zijn voedsel vindt in het insectenaanbod) worden hierdoor getroffen. Om dan nog niet te spreken van een sterke aantasting van de landschappelijke waarden in onze mooie gemeente.

Dat Herzele zorg draagt voor zijn natuurlijk patrimonium is niet meer dan normaal. Laat ons hopen dat iedere burger daar zijn steentje wil toe bijdragen. Hopelijk steekt iedereen een tandje bij, en begrijpt men dat de natuur ook een bondgenoot kan zijn, want zeg nu zelf: wat is er mooier dan zoemende bijen en fladderende vlinders?

We kijken ook al uit naar volgend jaar. Vanaf dan mogen openbare besturen geen herbiciden meer gebruiken voor het onderhoud van parken, wegen en bermen. Dat vergt extra middelen en personeel. De stad Ieper bijvoorbeeld zet 10 extra mensen in en werkt daarvoor samen met een sociale werkplaats. Benieuwd wat Herzele van plan is.

Natuurpunt reizen

Natuur.reizen startte in 2014 met een ijzingwekkende North Atlantic Odyssee. Orka, ijsbeer, walrus, beloega, pakijs: we doen het in 2015 nog een keer over (volzet). Wil je de vorige reis een beetje meebeleven, surf dan naar het reisverslag http://www.mergus.be/wp-content/uploads/2014/07/north-atlantic-odyssee-2014.pdf. Maar ook Marokko met heremietibis en topgids Arnoud van den Berg (10-20 maart 2015), Bulgarije (mei 2015), Kazachstan (mei 2015) en Georgië (september 2015) staan alvast op de planning. Knaller wordt de West African Pelagic (eind april-begin mei 2016) waarbij we op de Plancius van de Kaapverdische eilanden via de westkust van Mauritanië, de Canarische eilanden, Desertas en Salvagen naar Madeira varen. Eilandhoppen, met massa's zeevogels, dolfijnen, een goeie kans op potvis, bultrug en blauwe vinvis, onder begeleiding van ervaren Natuur.gidsen. Elk van deze reizen wordt georganiseerd door erkende touroperators. Meer weten en boeken? Surf (vanaf 15 september) naar www.natuurpunt.be/reizen.

Boekbesprekingen

Walter Belis

- **Ed Drewitt; Urban Peregrines; 250 pagina's, ISBN 9781907807817, Verkoopprijs Natuurpunt leden: 28,12 euro; verkoopprijs niet leden: 31,25 euro.**

De slechtvalk heeft de laatste dertig jaren een opmerkelijke comeback gemaakt. De soort heeft zich wereldwijd verspreid en we zijn gewend geraakt aan haar voorkomen in onze steden. Juist die aanwezigheid in stedelijke milieus maakt het onderwerp uit van dit boek. Ed Drewitt onthult ons de laatste wetenswaardigheden over de slechtvalk. Hij becommentarieert het dieet, het plaatsen van nestbakken en de opvolging met camera's. De auteur legt ons tevens uit hoe de soort zich weet

natuurpunt

Beleef de unieke
West African Pelagic (eind april-begin mei 2016)

Schrijf je snel in (vanaf 15 sept)

spectaculaire **9-daagse cruise** aan boord van de Plancius • massa's **dolfijnen** • op zoek naar **blauwe vinvis, potvis, bultrug, gramper en Indische griend** • voorjaarstrek van **jagers, vorkstaartmeeuwen en rosse franjepoten** • tienduizenden **Kuhls pijlstormvogels** • kans op **bont stormvogeltje en bruine gent** • begeleid door de **beste Natuur.gidsen** • optie om vooraf Kaapverdië en nadien Madeira te verkennen • optie om door Golf van Biskaje terug te varen • de reis wordt georganiseerd door Inezia Tours

PLAATSEN ZIJN BEPERKT / **MEER INFO** over Natuur.reizen: **www.natuurpunt.be/reizen**

aan te passen aan de stedelijke omgeving en hoe ze er zelfs voordeel uithaalt. Drewitt ontkracht ook enkele mythes over deze valkensoort. Het boek is helder geschreven en prachtig geïllustreerd met soms adembenemende foto's. De auteur is er in geslaagd om het onderwerp voor een ruim publiek toegankelijk te maken.

Nu te koop in de Natuurpunt winkel: http://winkel.natuurpunt.be/Urban-Peregrines.

• Goulson D., 2014. Een verhaal met een angel, Uitgeverij Atlas, Amsterdam/Antwerpen, 352 blz., ISBN 9789045026404, € 24,99.

Dave Goulson is professor aan de universiteit van Sussex. In zijn jeugdjaren ging hij geregeld op vlinderjacht en verzamelde hij vogeleieren. Deze ondeugende jongensstreken werden al snel omgezet in pure natuurstudie. Gaandeweg specialiseerde Goulson zich in hommels, die hij 'charismatische tijgers van de insectenwereld' noemt. Zijn onderzoek is des te belangrijk omdat hij ook merkt dat hommels belangrijk zijn in de natuur en tegelijkertijd bedreigd zijn. Na het lezen van 'Een verhaal met een angel' kijkt men met andere ogen naar deze intrigerende insecten. Het boek is niet alleen informatief. Het enthousiasme van de auteur, evenals zijn zin voor humor, maken dat het boek zowel imkers als natuurliefhebbers aanspreekt.

• Winchester S., 2014. Schedels, Tirion Natuur, Utrecht, 256 blz., ISBN 9789052109503, € 29,99.

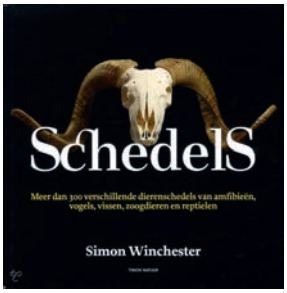

In dit prachtige naslagwerk staan meer dan 300 verschillende dierenschedels van amfibieën, vogels, vissen, zoogdieren en reptielen afgebeeld en besproken. Aan elke schedel zit een fascinerend verhaal vast. De schedels zijn afkomstig uit de collectie van Alan Dudley, een Britse verzamelaar en eigenaar van wat waarschijnlijk de grootste en meest complete collectie van schedels in de wereld is. Dudley startte zijn verzameling twaalf jaar geleden en intussen is ze uitgegroeid tot meer dan 2000 stuks. In dit boek treft u schedels aan van zowel mensen als dieren, vanuit elk denkbaar perspectief. Het gaat van schedels van een aardvarken en een piranha, tot een Afrikaanse leeuw en neushoornvogel. De schedels zijn vanuit verschillende invalshoeken gefotografeerd en voorzien van een korte toelichtende paragraaf met informatie over de taxonomie van het dier, het gedrag en de voeding.

• Jan Van Uytvanck, Valérie Goethals; Handboek voor beheerders deel 2; 352 pagina's; ISBN 9789401416771 Verkoopprijs Natuurpunt leden: 35,99 euro; verkoopprijs niet leden: 39,99 euro.

Hoe beschermen we de natuur en houden we habitats, planten en dieren in stand? Het Handboek voor beheerders deel I, 'habitats', legt uit hoe gebieden beheerd kunnen worden in het Europese Natura 2000-netwerk. Deel II, 'soorten', gaat in op de manier waarop beheer ook een bijdrage kan leveren aan het voortbestaan van specifieke soorten. De bestaande natuurgebieden zijn vaak te klein om in te staan voor de overleving van populaties. Dieren hebben meestal complexe landschappen nodig die meerdere ecologische functies kunnen vervullen, bijvoorbeeld broed-, foerageer- of rustplaats. Hiervoor komen ook gebieden met andere maatschappelijke functies in aanmerking, zoals recreatie, landbouw, viskweek enz. Door gericht beheer kan een beheerder zijn terrein voor één of meerdere ecologische functies geschikt maken zonder de maatschappelijke functie te hypothekeren. Daarvoor is inzicht nodig in de ecologische eisen die soorten stellen en in de onderliggende samenhang van habitattypen. Dit boek vormt een basis om kennis te maken met die inzichten.
Nu te koop in de Natuurpunt winkel: http://winkel.natuurpunt.be/boeken-cds-dvds/Handboek-voor-beheerders-deel-2-soorten

• Naomi Klein, No Time – Verander nu, voor het klimaat alles verandert. Uitgeverij De Geus, 466

blz., ISBN 9044533762, € 29,95.

Het thema komt te weinig hier aan bod, werk dat bij met een boek, met als motivatie de eerste successen van '*Blokkadië*' een burgerbeweging, blijkbaar wereldwijd actief! Een voetnoot, Klein: "als het de heersende ideeën zijn die er ons van weerhouden onszelf te redden, dan blijken we in staat om die ideeën te veranderen". En zo zien we in dat we meer zijn dan enkel consumenten. We verlangen meer en in dat verlangen hebben we verrassend meer medestanders dan we ons kunnen voorstellen.

ANB lanceert 'Natuur als goede buur' campagne

Het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) verdiept het beleid rond schadesoorten met de lancering van de campagne 'Natuur als goede buur'. Een informatieve website, een handboek en heldere folders per soortengroep dienen als leidraad. Met deze campagne wil ANB burgers verzoenen met soorten die schade kunnen veroorzaken en de voorwaarden voor schadeclaims stroomlijnen. Het gaat over bekende soorten als vossen, marters en houtduiven tot reigers, meerkoeten, dassen en konijnen.

Sinds 1 juli 2014 gelden er immers nieuwe regels: om in aanmerking te komen voor een financiële compensatie voor schade door één van deze soorten, moet men aantonen dat men minstens één van de preventieve maatregelen uit de nieuwe Code Goede Praktijk heeft genomen. Voor sommige jachtwildsoorten, zoals konijnen, grauwe ganzen of wilde eenden is het bovendien verplicht om over te gaan tot bijzondere jacht of bestrijding vooraleer een schadevergoeding kan worden aangevraagd. Meer informatie vind je op de website: www.natuuralsgoedebuur.be of via michiel.vandegehuchte@lne.vlaanderen.be.

Nieuwe milieuraad in Nazareth: met jouw inbreng... natuurlijk?

Gilbert De Ghesquière

Lang geleden, toen er boven de meersen nog velduilen rondvlogen (spreken deden ze al langer niet meer), nam de toenmalige schepen van leefmilieu (nu burgemeester) het initiatief om een commissie voor leefmilieu op te richten. Later, toen er alleen nog steenuiltjes waren overgebleven, besloot Vlaanderen om de gemeentelijke milieuraden te reglementeren en te subsidiëren: de minaraden schoten als knotwilgen uit de grond. MI stond voor milieu, en NA voor natuur. Dank zij die subsidies konden er milieuambtenaren en hier en daar zelfs duurzaamheidsambtenaren worden aangesteld. Die moesten wel een mooi deel van hun tijd besteden aan rapportering voor de Vlaamse administratie, maar goed, daar viel mee te leven. Dank zij de gemeentelijke subsidies voor het onderhouden van de houtkanten moesten ook de steenuiltjes niet al te veel klagen (ze doen het toch, maar hun zangrepertorium is dan ook nogal beperkt).

Nu zijn de vette jaren voorbij. Vlaanderen heeft veel geld nodig om te voldoen aan de Europese normen voor de rioleringen (er hangt een vette boete in de niet zo welriekende lucht). De subsidies voor de gemeentelijke minaraden drogen op. De ambtenaren moeten ook geen puntjes meer bij elkaar sprokkelen om de uitgaven te verantwoorden. Dit komt in een tijd waarin veel gemeenten het financieel moeilijk krijgen.

Toch heeft men er in Nazareth voor gekozen om de vertrouwde milieudienst op peil te houden. Ook de minaraad mag blijven. Die zat door de Vlaamse reglementering wat in een keurslijf. De vereisten qua samenstelling, doelstellingen, activiteiten ... waren doorgaans goedbedoeld, en hebben geholpen om een rijke schakering van stemmen rond de tafel te brengen (naast natuurverenigingen ook land- en tuinbouw, scholen, nijverheidszones, ...). Maar een Vlaming is ook altijd een beetje een Belg, die liever geen strop rond de hals draagt.

Met de subsidies verdwijnen ook wat regeltjes, zodat er begin 2015 een nieuwe raad wordt geïnstalleerd, met een nieuwe naam: Milieuraad, kort en simpel. Het had erger gekund, zoals DU-MI-KLI-NA-club. Want de raad houdt zich intussen met tal van thema's bezig die vooral aanleunen bij de MI (duurzaamheid, energie, klimaat, ...). Toch wordt de NA niet vergeten.

Het is de bedoeling om werkgroepen op te richten die zich toespitsen op knelpunten. Zo zou er een werkgroep 'biodiversiteit' moeten komen. Nazareth is een landbouwgemeente waar de jongste jaren in snel tempo nieuwe woonzones verschenen zijn: de natuurlijke flora en fauna fladdert wat rond op zoek naar ruige hoekjes en verdient dus wat ruggensteun.

Maar met die nieuwe woningen zijn er ook nieuwe inwoners bijgekomen. En tussen de ouwe en nieuwe Nazareners zijn er waarschijnlijk toffe mensen die natuur en milieu bijzonder genegen zijn. Sommigen zijn misschien ook lid van Natuurpunt of een andere vereniging zoals Milieufront Omer Wattez of VELT? Die organisaties zijn al sinds de vervlogen velduilentijd in de raad vertegenwoordigd door enkele vergrijzende vrijwilligers. Nu de raad vernieuwd wordt, kunnen misschien ook nieuwe Natuurpunters hun inbreng doen in de raad of in een werkgroep. Een formele beslissing over de werking van de nieuwe raad door het schepencollege is voorzien voor december, en dan wordt ook de goegemeente geïnformeerd. Begin 2015 wordt werk gemaakt van de nieuwe samenstelling. Wie een woordje wil meespreken of een handje helpen voor wat Natuurpunt betreft, neemt best al eens eerder contact met een van de 'ouwe natuurrotten': Patrick Feys, Luc De Clercq of ondergetekende. Gilbert (gil.de.ghesquiere@skynet.be).

We delen in de rouw van

- Mevrouw Begga Broeckaert en familie bij het overlijden van haar echtgenoot Willy Van den Berghe, geboren te Geraardsbergen op 24 november 1927 en thuis overleden op 13 augustus 2014. Willy hielp mee bij de oprichting van MOW als vzw.
- Mevrouw Henriette Van Bun en familie bij het overlijden van haar echtgenoot Raymond Breyne, geboren in Wervik op 22 maart 1934 en rustig ingeslapen in Marke op 31 augustus 2014. Raymond was de vader van Peter Breyne, secretaris in het regiobestuur van Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*.
- Mijnheer Johan De Meester en familie bij het overlijden van zijn echtgenote Santina Raevens, geboren te Gent op 6 oktober 1955 en heengegaan te Zevergem op 31 augustus 2014. Johan is natuurfotograaf en nauw verbonden met de natuur- en milieubeweging in onze streek.

Do 13 november 2014

DE NATUUR in jouw **testament**

natuurpunt

Door een testament op te maken, kan je jouw **nalatenschap geven aan een goed doel** zoals Natuurpunt. Met die inkomsten kan Natuurpunt nog meer natuur beschermen. Erfenissen zijn steeds meer van belang om de biodiversiteit te behouden voor de **volgende generaties**.

Er bestaan verschillende formules. Ken je bijvoorbeeld al het duolegaat? Een manier om iets na te laten aan het goede doel zonder je erfgenamen (familie of vrienden) ook maar iets te kort te doen. Zij erven immers **belastingvrij** en moeten **geen torenhoge successierechten** betalen.

2 INFOSESSIES OP DONDERDAG 13 NOVEMBER

Spreker is **Joost Verbeke**, contactpersoon voor schenkingen en legaten bij Natuurpunt. Hij biedt een overzicht van de mogelijkheden en de fiscaal voordeligste formule aan de hand van praktische voorbeelden.

LOCATIE De Woekerbrand, Woeker 7, 9700 Oudenaarde

14u Ontvangst vanaf 13u30 bij koffie en een stuk taart.
De presentatie gaat door van 14u tot 15u30

20u Ontvangst vanaf 19u30 bij koffie en een stuk taart.
De presentatie gaat door van 20u tot 21u30.

Na afloop van de sessie kan je onder vier ogen je persoonlijke vragen stellen.

Inschrijven hoeft niet, maar we horen graag van je komst:
Joost Verbeke • 015-29 72 49, 0477-20 47 27,
joost.verbeke@natuurpunt.be

In steen vereeuwigd

Het weer zat absoluut niet mee die ochtend op zondag 21 september in Bos Ter Rijst, toen eindelijk, na maanden voorbereiding, alles in gereedheid was voor de onthulling van 'de steen' voor Marcel Nachtergaele. Natuurpunters laten zich echter niet zo maar afschrikken en dus zakten toch zo'n 200 mensen af naar dit sfeervol eerbetoon.
Een kleurrijke stoet paraplu's trok eerst het bos in voor een korte wandeling met deskundige uitleg van Xavier Coppens, regiobeheerder ANB-OV. Daarna was het grote moment aangebroken en onthulden de zonen van Marcel en Europees president Herman Van Rompuy himself de glazen plaat op de monumentale Balegemse zandsteen. Herman is de man van Trui Windels die jaren geleden in de streek actief was bij de 'bende' jeugdwielewalers. Zo leerde hij zelf ook Marcel kennen. Na tussenkomsten van Ulrich Libbrecht, zoon Ruf Nachtergaele en Ward Verhaeghe, provinciaal directeur ANB-OV, onderlijnd door muziek gebracht door de kleinkinderen van Marcel, sloot Herman Van Rompuy het meer officiële gedeelte af met een Haiku:

Hoog in een boom huist
En jodelt de wielewaal
Marcels oogappel

Onder een ondertussen stralende zon kon daarna, met een glas in de hand, nagepraat worden onder gelijkgezinden, hier verenigd rond de dankbare herinnering aan deze pionier voor de natuur in onze streek. Dank aan alle aanwezigen en heel veel dank aan alle partijen voor de deugddoende en vlotte samenwerking: Milieufront Omer Wattez, Natuurpunt en het Agentschap voor Natuur en Bos! *tekst: Rik Desmet*

foto's: Robin Vanheuverswyn

Powerpoint-voorstelling: 'Een foto neem je niet, die maak je'

door Karl Van Ginderdeuren

op zaterdag 25 oktober 2014 om 20u in Zaal Amigo, Heurnestraat 235 te Heurne

Karl Van Ginderdeuren doctoreerde in de mariene biologie aan het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek. Momenteel werkt hij voor een bedrijf werkzaam in de klinische biologie. Daarnaast is hij gebeten door natuurfotografie. Alles begint in eigen land, zo ook Karl zijn beeldbank. In België fotografeerde hij vooral zoogdieren groot en klein (infrarood, high speed). Daarnaast bracht een job op zee mogelijkheden met zich mee om de zeeën, hun inwoners, en de mensen die ze bevaren in beeld te brengen. Ook beschikt deze fotograaf over een grote collectie internationale beelden (met nadruk op Spaanse, Scandinavische en polaire natuurbeelden).

4-2014 12de jaargang nr. 4 oktober-november-december 2014
afgiftekantoor Gent X - erkenning P203773

driemaandelijks tijdschrift van vzw Natuurpunt Vlaamse Ardennen *plus*
v.u. A. Benoot - Y. Moerman Gampelaeredreef 67 9800 Deinze tel. 09/386.38.95

bpost
PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

Meander

Powerpoint presentatie: North Atlantic Odyssey 2014

Een ijzingwekkende Natuur.reis door Dominique Verbelen

op zaterdag 22 november 2014 om 20u in zaal Amigo te Heurne

Dominique Verbelen brengt een boeiend verhaal over de Natuurpuntreis naar Spitsbergen deze zomer. Een verhaal van de onbeschrijfelijke variatie van blauwe ijstinten, de oneindige rust van golven en zee, het kraken van metersdikke schotsen, snerpende vrieswind en voor de rest niets dan stilte en jezelf. Kortbekzeekoeten als zwart-witte obertjes op ultramarijnblauwe ijsschotsen. Bultrug met opengesperde muil, rustig foeragerend naast een nooit eerder gezien schip. Kleine alkjes die als hyperkinetische badeendjes af en aan vliegen. En wie weet: misschien zelfs een mama ijsbeer met jonkie, snuffelend naar een ringelrob. Of een ivoormeeuw, zo wit dat ze oplost tegen de nog wittere achtergrond. Dagen varen langs het pakijs aan boord van de Plancius, op weg naar 80° Noord.

Powerpoint presentatie: de natuur in eigen land

door Bart Heirweg

op zaterdag 20 december 2014 om 20u in zaal Amigo te Heurne

Tijdens deze winteravond blijven we dicht bij huis. Natuur- en landschapsfotograaf Bart Heirweg laat ons zien hoe rijk de natuur in België wel is. We starten aan de kust, houden uitgebreid halt in eigen streek en eindigen in de hoogste regionen van België. Tijdens deze klank- en beeldreeks toont Bart ons niet alleen prachtig mistige ochtendlandschappen, maar ook de fauna en flora die ons land rijk is. Bart geeft ons zijn impressies en ervaringen als natuurfotograaf en leert je nieuwe plekjes kennen. De opbrengst van deze winteravond gaat naar natuurreservaat De Langemeersen.

